

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΙΣΧΥΟΥΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ

Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΥΜΦΩΝΗ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΑΥΤΟΝ

Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΕΠ' ΑΟΡΙΣΤΟ ΕΙΝΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΚΑΙ Ο ΝΟΜΟΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ Ή ΠΑΡΑΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΡΟΥΝ ΤΙΣ ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΟΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠΟΨΗ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΣ

Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΥΠΟΚΕΙΤΑΙ ΣΕ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΈΛΕΓΧΟ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ

Κατευθυντήριες Οδηγίες σχετικά με τα Εφαρμοστέα Κριτήρια και Πρότυπα που αφορούν την Κράτηση των Αιτούντων Άσυλο και Εναλλακτικά της Κράτησης Μέτρα

UNHCR
The UN
Refugee Agency

Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΣΑΓΕΙ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Η ΚΡΑΤΗΣΗ ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΤΟΜΟ

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΝΑ ΖΗΤΑ ΑΣΥΛΟ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΕΒΑΣΤΟ

UNHCR

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, εκδίδει τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα Εφαρμοστέα Κριτήρια και Κανόνες που αφορούν τους Αιτούντες Άσυλο καθώς και Εναλλακτικά της Κράτησης Μέτρα, σύμφωνα με την Εντολή της, όπως αναφέρεται στο Καταστατικό του Γραφείου του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σε συνδυασμό με το Άρθρο 35 της Σύμβασης του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων και το Άρθρο II του Πρωτοκόλλου του 1967. Οι παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες, αντικαθιστούν τις Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σχετικά με τα Εφαρμοστέα Κριτήρια και Κανόνες που αφορούν την Κράτηση Αιτούντων Άσυλο, που εκδόθηκαν τον Φεβρουάριο του 1999.

Στόχος τους είναι να προσφέρουν καθοδήγηση σε κυβερνήσεις, βουλευτές, νομικούς, άτομα που λαμβάνουν αποφάσεις συμπεριλαμβανομένου και του δικαστικού κλάδου, καθώς και σε άλλους διεθνείς και εθνικούς φορείς σχετικούς με θέματα κράτησης και ασύλου, συμπεριλαμβανομένων και μη κυβερνητικών οργανώσεων, εθνικών οργανώσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και στο προσωπικό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες διατίθενται στο διαδίκτυο στην παρακάτω διεύθυνση:

<http://unhcr.org/refworld/docid/503489533b8.html>

© UNHCR 2012

Layout & Design: BakOS DESIGN
Προσαρμογή στα Ελληνικά: CAPSALIS GRAPHICS

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	6
Πεδίο εφαρμογής	8
Ορολογία	9
Κατευθυντήριες Οδηγίες	11
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 1: Το δικαίωμα του ατόμου να ζητά άσυλο.....	12
θα πρέπει να γίνεται σεβαστό	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 2: Το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια καθώς	13
και το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία ισχύουν	
και για τους αιτούντες άσυλο	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 3: Η κράτηση θα πρέπει να είναι σύμφωνη	14
με τον νόμο και επιτρεπόμενη από αυτόν	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4: Η κράτηση δεν θα πρέπει να είναι αυθαίρετη και κάθε	15
απόφαση κράτησης θα πρέπει να βασίζεται στην	
αξιολόγηση των ιδιαίτερων περιστάσεων που	
αφορούν το συγκεκριμένο άτομο:	
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 4.1: Η κράτηση είναι ένα κατ'εξάιρεση μέτρο</i>	<i>16</i>
<i>και μπορεί να αιτιολογηθεί μόνον προς εξυπηρέτηση νόμιμου σκοπού</i>	
4.1.1 Για την προστασία της δημόσιας τάξης.....	16
4.1.2 Για την προστασία της δημόσιας υγείας.....	18
4.1.3 Για την προστασία της εθνικής ασφάλειας.....	19
4.1.4 Λόγοι που δεν αιτιολογούν την κράτηση.....	19
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 4.2: Η κράτηση μπορεί να επιλεγεί μόνον όταν κριθεί.....</i>	<i>21</i>
<i>αναγκαία, εύλογη βάσει όλων των περιστάσεων και ανάλογη προς ένα νόμιμο σκοπό</i>	
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 4.3: Θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικά της κράτησης μέτρα</i>	<i>22</i>

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 5: Η κράτηση δεν θα πρέπει να.....	25
εισάγει διακριτική μεταχείριση	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 6: Η κράτηση επ' αόριστο είναι αυθαίρετη.....	26
και ο νόμος θα πρέπει να επιβάλλει	
ανώτατα όρια κράτησης	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 7: Οι αποφάσεις κράτησης ή παράτασης της	27
κράτησης θα πρέπει να τηρούν τις ελάχιστες	
διαδικαστικές εγγυήσεις	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 8: Οι συνθήκες κράτησης θα πρέπει να.....	29
είναι ανθρώπινες και αξιοπρεπείς	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9: Οι ειδικές συνθήκες και ανάγκες συγκεκριμένων	33
αιτούντων άσυλο θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη	
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.1: Θύματα τραυματικών εμπειριών ή βασανιστηρίων</i>	33
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.2: Παιδιά</i>	34
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.3: Γυναίκες</i>	37
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.4: Θύματα ή δυνητικά θύματα παράνομης διακίνησης</i>	38
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.5: Αιτούντες άσυλο με αναπηρίες</i>	38
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.6: Ηλικιωμένοι που ζητούν άσυλο</i>	39
<i>Κατευθυντήρια Οδηγία 9.7: Λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, διεμφυλικοί</i>	39
<i>ή μεσοφυλικά άτομα που ζητούν άσυλο</i>	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 10: Η κράτηση θα πρέπει να υπόκειται σε.....	40
ανεξάρτητο έλεγχο και επιθεώρηση	
Παράρτημα Α: Εναλλακτικά της κράτησης μέτρα.....	41
Υποσημειώσεις.....	46

Εισαγωγή

1. Τα δικαιώματα στην ελευθερία και στην ασφάλεια του ατόμου αποτελούν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα που βρίσκουν την έκφρασή τους στην διεθνή απαγόρευση της αυθαίρετης κράτησης και που υποστηρίζονται από το δικαίωμα στην ελευθερία κυκλοφορίας. Αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις με τις οποίες βρίσκονται αντιμέτωπα τα εθνικά συστήματα ασύλου, σαν αποτέλεσμα της παράτυπης μετανάστευσης, καθώς και το δικαίωμα των κρατών να ελέγχουν την είσοδο και την παραμονή αλλοδαπών στην επικράτειά τους, υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που αφορούν τα δικαιώματα των προσφύγων και τα ανθρώπινα δικαιώματα¹, οι παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες απηχούν την παρούσα κατάσταση του διεθνούς δικαίου ως προς την κράτηση αιτούντων άσυλο και έχουν ως σκοπό να καθοδηγήσουν:
 - (α) τις κυβερνήσεις κατά την επεξεργασία και εφαρμογή πολιτικών ασύλου και μετανάστευσης που εμπεριέχουν κάποιο στοιχείο κράτησης και
 - (β) τα όργανα λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των δικαστών, κατά την διατύπωση αξιολογήσεων που αφορούν την αναγκαιότητα της κράτησης σε συγκεκριμένες ατομικές περιπτώσεις.
2. Λαμβάνοντας υπόψη τα δεινά που επιφέρει η κράτηση, και κατ'εφαρμογή του διεθνούς δικαίου και των διεθνών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των προσφύγων, η κράτηση των αιτούντων άσυλο θα πρέπει να αποφεύγεται και να θεωρείται έσχατο μέτρο. Λόγω του ότι το να ζητά ένα άτομο άσυλο δεν αποτελεί παράνομη ενέργεια, οποιοσδήποτε περιορισμός της ελευθερίας ατόμων που ασκούν αυτό το δικαίωμα θα πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, να οριοθετείται προσεκτικά και να υπόκειται σε δέουσα επανεξέταση. Η κράτηση μπορεί να επιβάλλεται μόνον στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εξυπηρετεί κάποιο νόμιμο σκοπό και έχει κριθεί ως αναγκαία και ανάλογη για κάθε ατομική περίπτωση. Ο σεβασμός του δικαιώματος στο άσυλο συνεπάγεται τη δημιουργία ανοικτών δομών και ανθρώπινων συνθηκών υποδοχής για τους αιτούντες, μεταξύ των οποίων και ρυθμίσεις που θα εξασφαλίζουν την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.²

3. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους θα μπορούσαν οι κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν το θέμα της παράτυπης μετανάστευσης - πέρα από την κράτηση - έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι προβληματισμοί των κυβερνήσεων αλλά και οι ιδιαίτερες συνθήκες του κάθε ατόμου.³ Στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η κράτηση λειτουργεί αποτρεπτικά στην παράτυπη μετανάστευση.⁴ Ανεξάρτητα από το οποιοδήποτε αποτέλεσμα, οι πολιτικές κράτησης που στόχο έχουν την αποτροπή, είναι σε γενικές γραμμές παράνομες σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από τη στιγμή που δεν βασίζονται σε μία εξατομικευμένη αξιολόγηση ως προς την ανάγκη κράτησης. Πέρα από την εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τα πρότυπα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι κυβερνήσεις καλούνται να αναθεωρήσουν τις πολιτικές και τις πρακτικές κράτησης υπό το φως των πρόσφατων ερευνών που αφορούν εναλλακτικά της κράτησης μέτρα (μερικά από αυτά αναφέρονται στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες). Η Ύψατη Αρμοστέία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είναι έτοιμη να συνδράμει τις κυβερνήσεις προκειμένου να αναζητήσουν εναλλακτικά της κράτησης προγράμματα.

Πεδίο Εφαρμογής

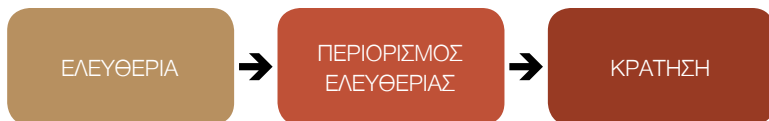
4. Οι παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες εκφράζουν την κατάσταση του διεθνούς δικαίου ως προς την κράτηση - που επιβάλλεται για λόγους συνδεόμενους με τη μετανάστευση - των αιτούντων άσυλο καθώς και άλλων ατόμων που ζητούν διεθνή προστασία. Ισχύουν κατά τον ίδιο τρόπο και για πρόσφυγες, καθώς και για άλλα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, σε περίπτωση που βρεθούν κατ' εξαίρεση υπό κράτηση για λόγους που έχουν σχέση με τη μετανάστευση. Ισχύουν, επίσης, και για ανιθαγενείς που ζητούν άσυλο, μολονότι δεν καλύπτουν ειδικά τις περιπτώσεις ανιθαγενών που δεν είναι αιτούντες άσυλο,⁵ ατόμων που διαπιστώνεται ότι δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας⁶ ή άλλων μεταναστών, αν και πολλοί από τους κανόνες που παρατίθενται στο παρόν θα μπορούσαν να ισχύουν τηρουμένων των αναλογιών (*mutatis mutandis*) και έναντι αυτών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους ανιθαγενείς που δεν είναι πρόσφυγες, και βρίσκονται σε ένα πλαίσιο μεταναστευτικό, όπου υπάρχει αυξημένος κίνδυνος αυθαίρετης κράτησης. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες δεν καλύπτουν αιτούντες άσυλο ή πρόσφυγες που έχουν φυλακιστεί λόγω ποινικού αδικήματος.

Ορολογία

ΚΡΑΤΗΣΗ

5. Στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες, ο όρος «**κράτηση**» αναφέρεται στη στέρηση της ελευθερίας ή σε περιορισμό σε κλειστό χώρο από όπου ο αιτών άσυλο δεν μπορεί να αναχωρήσει κατά βούληση. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, φυλακές και κέντρα ή εγκαταστάσεις κράτησης καθώς και κλειστά κέντρα υποδοχής.
6. Ο χώρος κράτησης μπορεί να διοικείται είτε από δημόσιες αρχές είτε από ιδιώτες που έχουν αναλάβει το έργο. Η στέρηση της ελευθερίας ενδέχεται να έχει αποφασισθεί μετά από δικαστική ή διοικητική απόφαση, ή το άτομο ενδέχεται να κρατείται με ή χωρίς «νόμιμη» εξουσία. Η κράτηση και ο πλήρης περιορισμός βρίσκονται στο ένα άκρο ενός φάσματος μορφών στέρησης της ελευθερίας (βλέπε εικόνα 1). Και άλλες μορφές περιορισμού της ελευθερίας στο μεταναστευτικό πλαίσιο υπόκεινται κατά τον ίδιο τρόπο σε διεθνείς κανόνες.⁷ Η διάκριση μεταξύ της στέρησης της ελευθερίας (κράτηση) και άλλων λιγότερο έντονων περιορισμών της κυκλοφορίας αφορούν «*το βαθμό ή την ένταση και όχι τη φύση ή την ουσία*».⁸ Μολονότι οι παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες αφορούν περισσότερο την κράτηση (ή την πλήρη στέρηση της ελευθερίας), αναφέρονται, ωστόσο, και σε άλλα μέτρα που δεν προβλέπουν πλήρη στέρηση ελευθερίας.
7. Η κράτηση μπορεί να λάβει χώρα σε διάφορους χώρους, όπως σε θαλάσσια και χερσαία σύνορα, σε «διεθνείς ζώνες» στα αεροδρόμια⁹ σε νησιά¹⁰ σε πλοία,¹¹ καθώς επίσης και σε κλειστά στρατόπεδα προσφύγων, στην οικία κάποιου (κατ' οίκον περιορισμός), ακόμη και εξωεδαφικά.¹² Ανεξαρτήτως από το όνομα που δίδεται σε έναν συγκεκριμένο χώρο κράτησης, τα ερωτήματα που τίθενται είναι κατά πόσον ένας αιτών άσυλο στερείται την ελευθερία του *de facto* και κατά πόσον αυτή η στέρηση είναι νόμιμη σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Εικόνα 1¹³

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΜΕΤΡΑ

8. Ο όρος «**Εναλλακτικά της Κράτησης Μέτρα**» δεν είναι νομικός όρος αλλά χρησιμοποιείται στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες εν συντομία για να γίνει αναφορά σε οποιαδήποτε νομοθεσία, πολιτική ή πρακτική που επιτρέπει στους αιτούντες άσυλο να παραμένουν στην κοινότητα υπό ορισμένους όρους ή περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας τους. Επειδή μερικά εναλλακτικά της κράτησης μέτρα συνεπάγονται περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας ή της ελευθερίας (και μερικά από αυτά μπορούν να θεωρηθούν μορφές κράτησης) υπόκεινται και αυτά, με την σειρά τους, στους κανόνες που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα (βλέπε εικόνα 2).

ΑΙΤΩΝ ΑΣΥΛΟ

9. Ο όρος «**Αιτών Άσυλο**» στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες αναφέρεται σε άτομα που υποβάλλουν αίτηση να αποκτήσουν καθεστώς «πρόσφυγα», σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται για τον «πρόσφυγα» στη Σύμβαση του 1951 και στο Πρωτόκολλο του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων («Σύμβαση του 1951»)¹⁴ καθώς και σε οποιοδήποτε περιφερειακό κείμενο που αφορά πρόσφυγες,¹⁵ όπως και σε άλλα άτομα που αναζητούν κάποια μορφή συμπληρωματικής, επικουρικής ή προσωρινής προστασίας.¹⁶ Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες καλύπτουν όλους όσους εξετάζονται στα πλαίσια διαδικασιών για τον καθορισμό του καθεστώτος, καθώς και διαδικασιών του παραδεκτού, εντοπισμού αναγκών διεθνούς προστασίας ή άλλων παρεμφερών διαδικασιών. Αφορούν επίσης όσους ασκούν το δικαίωμα δικαστικής επανεξέτασης της αίτησής τους για διεθνή προστασία.

ΑΝΙΘΑΓΕΝΗΣ

10. «**Ανιθαγενής**» ονομάζεται στο διεθνές δίκαιο το άτομο «που δεν θεωρείται πολίτης κανενός Κράτους κατά την εφαρμογή των νόμων του».¹⁷ Ο όρος **ανιθαγενής αιτών άσυλο** αναφέρεται σε έναν ανιθαγενή που επιδιώκει να αποκτήσει καθεστώς πρόσφυγα, σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1951,¹⁸ ή οποιαδήποτε άλλη μορφή διεθνούς προστασίας.

UNHCR
The UN
Refugee Agency

UNHCR Κατευθυντήριες Οδηγίες

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 1.	Το δικαίωμα του ατόμου να ζητά άσυλο θα πρέπει να γίνεται σεβαστό	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 2.	Το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια καθώς και το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία ισχύουν και για τους αιτούντες άσυλο	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 3.	Η κράτηση θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο και επιτρεπόμενη από αυτόν	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4.	Η κράτηση δεν θα πρέπει να είναι αυθαίρετη και κάθε απόφαση κράτησης θα πρέπει να βασίζεται στην αξιολόγηση των ιδιαίτερων περιστάσεων που αφορούν το συγκεκριμένο άτομο:	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4.1 Η κράτηση είναι ένα κατ'εξάιρεση μέτρο και μπορεί να αιτιολογηθεί μόνον προς εξημερέτωση νόμιμου σκοπού	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4.2 Η κράτηση μπορεί να επιλεγεί μόνον όταν κριθεί αναγκαία, εύλογη βάσει όλων των περιστάσεων και ανάλογη προς ένα νόμιμο σκοπό	ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4.3 Θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικά της κράτησης μέτρα
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 5.	Η κράτηση δεν θα πρέπει να εισάγει διακριτική μεταχείριση	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 6.	Η κράτηση επ' αόριστο είναι αυθαίρετη και ο νόμος θα πρέπει να επιβάλλει ανώτατα όρια κράτησης	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 7.	Οι αποφάσεις κράτησης ή παράτασης της κράτησης θα πρέπει να τηρούν τις ελάχιστες διαδικαστικές εγγυήσεις	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 8.	Οι συνθήκες κράτησης θα πρέπει να είναι ανθρώπινες και αξιοπρεπείς	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9.	Οι ειδικές συνθήκες και ανάγκες συγκεκριμένων αιτούντων άσυλο θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη	
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 10.	Η κράτηση θα πρέπει να υπόκειται σε ανεξάρτητο έλεγχο και επιθεώρηση	

Το δικαίωμα του ατόμου να ζητά άσυλο θα πρέπει να γίνεται σεβαστό

11. Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να ζητήσει και να του δοθεί άσυλο σε μία άλλη χώρα λόγω δίωξης, σοβαρής παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή άλλου σοβαρού λόγου. Το να ζητά κάποιος άσυλο, κατά συνέπεια, δεν στοιχειοθετεί παράνομη πράξη.¹⁹ Επιπροσθέτως, η Σύμβαση του 1951 προβλέπει ότι δεν θα πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις στους αιτούντες άσυλο λόγω της παράνομης εισόδου ή παραμονής στη χώρα, υπό τον όρο ότι θα παρουσιασθούν αμελλητί ενώπιον των αρχών και θα αιτιολογήσουν επαρκώς την παράνομη είσοδο ή παρουσία τους.²⁰ Κατά την άσκηση του δικαιώματος να ζητήσουν άσυλο, οι αιτούντες είναι συχνά υποχρεωμένοι να προσεγγίσουν ή να εισέλθουν σε μία επικράτεια χωρίς προηγούμενη έγκριση. Η θέση των αιτούντων άσυλο μπορεί, κατά συνέπεια, να διαφέρει ουσιωδώς από αυτή των συνήθων μεταναστών στο βαθμό που, ενδεχομένως, δεν είναι σε θέση να συμμορφωθούν με τις νομικές διατυπώσεις που απαιτεί η είσοδός τους. Ενδέχεται, για παράδειγμα, να μην δύνανται να παραλάβουν τα απαιτούμενα έγγραφα πριν από την αναχώρησή τους λόγω του φόβου δίωξης και/ ή λόγω του ότι αναχώρησαν εκτάκτως. Οι παράγοντες αυτοί, καθώς και το γεγονός ότι οι αιτούντες άσυλο έχουν βιώσει συχνά τραυματικές εμπειρίες, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον οποιοδήποτε περιορισμό της ελευθερίας κυκλοφορίας τους σαν αποτέλεσμα της παράνομης εισόδου ή παραμονής τους.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 2:

Το δικαίωμα στην ελευθερία & την ασφάλεια καθώς & το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία ισχύουν & για τους αιτούντες άσυλο

12. Τα θεμελιώδη δικαιώματα στην ελευθερία και την ασφάλεια του ατόμου,²¹ καθώς και στην ελεύθερη κυκλοφορία,²² κατοχυρώνονται σε όλα τα βασικά διεθνή και περιφερειακά κείμενα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, και αποτελούν ουσιώδη συστατικά των νομικών συστημάτων που εμπεριέχονται στο κράτος δικαίου. Η Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom) ασχολήθηκε σε πολλές περιπτώσεις με την κράτηση των αιτούντων άσυλο.²³ Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν κατ' αρχάς για όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα από το αν είναι μετανάστες, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή έχουν άλλο καθεστώς.²⁴
13. Το άρθρο 31 της Σύμβασης του 1951 προβλέπει ειδικά τη μη επιβολή ποινικών κυρώσεων σε πρόσφυγες (και αιτούντες άσυλο) που εισήλθαν ή παραμένουν παράνομα σε μία χώρα υπό τον όρο ότι εμφανίζονται αμελλητί και αιτιολογούν την παράνομη είσοδο ή παραμονή τους. Προβλέπει επίσης ότι, σε αυτούς τους πρόσφυγες (ή τους αιτούντες άσυλο), δεν θα πρέπει να επιβάλλονται περιορισμοί στην κυκλοφορία, πέραν αυτών που είναι αναγκαίοι, και ότι αυτοί οι περιορισμοί θα ισχύουν μέχρι την τακτοποίηση του καθεστώτος τους ή μέχρι να τους δοθεί άδεια εισόδου σε κάποια άλλη χώρα.²⁵ Το Άρθρο 26 της Σύμβασης του 1951 περιέχει περαιτέρω διατάξεις σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία και την επιλογή της κατοικίας για πρόσφυγες που βρίσκονται νομίμως σε μία χώρα.²⁶ Για τους σκοπούς της διάταξης αυτής, οι αιτούντες άσυλο θεωρούνται ότι βρίσκονται νομίμως σε μία χώρα.²⁷
14. Από κοινού αυτά τα δικαιώματα - το δικαίωμα δηλαδή να ζητά κάποιος άσυλο, η μη επιβολή ποινικών κυρώσεων για την παράνομη είσοδο ή παραμονή και το δικαίωμα ενός προσώπου στην ελευθερία και την ασφάλεια καθώς και το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία - σημαίνουν ότι η κράτηση των αιτούντων άσυλο θα πρέπει να αποτελεί έσχατο μέτρο και η ελευθερία να αποτελεί την πρώτη και βασική επιλογή.

Η κράτηση θα πρέπει να είναι σύμφωνη με το νόμο και επιτρεπόμενη από αυτόν

15. Κάθε κράτηση ή στέρση της ελευθερίας θα πρέπει να είναι σύμφωνη και επιτρεπόμενη από το εθνικό δίκαιο.²⁸ Οποιαδήποτε στέρση της ελευθερίας που δεν είναι σύμφωνη με το εθνικό δίκαιο θα πρέπει να θεωρείται παράνομη στα πλαίσια του εθνικού, αλλά και του διεθνούς δικαίου. Παράλληλα, μολονότι η εθνική νομοθεσία είναι η πρώτη που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να ορισθεί η νομιμότητα της κράτησης, δεν αποτελεί πάντοτε «το καθοριστικό στοιχείο στην αξιολόγηση του κατά πόσον αιτιολογείται η στέρση της ελευθερίας».²⁹ Ιδιαίτερα, ένας συγκεκριμένος παράγοντας που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ο υποκείμενος στόχος της αποφυγής να στερηθεί ένα άτομο την ελευθερία του αυθαίρετα.³⁰
16. Οι νόμοι περί κράτησης θα πρέπει να είναι σύμφωνοι με την αρχή της ασφάλειας δικαίου. Αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι ο νόμος και οι έννομες συνέπειες θα πρέπει να είναι προβλέψιμες.³¹ Ο νόμος που προβλέπει την κράτηση δεν θα πρέπει, για παράδειγμα, να έχει αναδρομική ισχύ.³² Η ρητή περιγραφή των λόγων κράτησης στην εθνική νομοθεσία θα πληρούσε την υποχρέωση ασφάλειας δικαίου.³³
17. Επίσης, η έλλειψη επαρκών εγγυήσεων στον νόμο έτσι ώστε να υπάρχει προστασία από την αυθαίρετη κράτηση, όπως και η έλλειψη ανώτατων χρονικών ορίων για την κράτηση, καθώς και η αδυναμία πρόσβασης σε ένδικο μέσο, θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση το νομικό κύρος κάθε κράτησης.³⁴

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4:

Η κράτηση δεν θα πρέπει να είναι αυθαίρετη & κάθε απόφαση κράτησης θα πρέπει να βασίζεται στην αξιολόγηση των ιδιαίτερων περιστάσεων που αφορούν το συγκεκριμένο άτομο

18. Στα πλαίσια της μετανάστευσης, η κράτηση δεν απαγορεύεται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο *per se*, αλλά ούτε υφίσταται απόλυτο δικαίωμα ελευθερίας ενός ατόμου.³⁵ Παρ' όλ' αυτά το διεθνές δίκαιο παρέχει ουσιώδεις εγγυήσεις για αποφυγή της *παράνομης* (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 3) καθώς και της *αυθαίρετης* κράτησης. Ο όρος «αυθαίρετος» ερμηνεύεται ευρέως έτσι ώστε να συμπεριλάβει όχι μόνον τις περιπτώσεις μη νόμιμης κράτησης αλλά και τις περιπτώσεις που η κράτηση έχει στοιχεία ακαταλληλότητας, αδικίας και μη προβλεψιμότητας.³⁶ Για να μην θεωρείται μία κράτηση αυθαίρετη, θα πρέπει να είναι αναγκαία στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση, εύλογη βάσει όλων των περιστάσεων και ανάλογη προς έναν νόμιμο σκοπό (βλέπε Κατευθυντήριες Οδηγίες 4.1 και 4.2).³⁷ Πέραν αυτού, η αδυναμία να εξεταστεί το ενδεχόμενο για λιγότερο καταναγκαστικά ή παρεμβατικά μέτρα, θα μπορούσε να συνεπάγεται το χαρακτηρισμό της κράτησης ως αυθαίρετης (Κατευθυντήρια Οδηγία 4.3).
19. Στα πλαίσια των θεμελιωδών δικαιωμάτων, οι αποφάσεις κράτησης θα πρέπει να βασίζονται σε λεπτομερή και εξατομικευμένη αξιολόγηση της αναγκαιότητας για κράτηση, παράλληλα με την παράθεση ενός νόμιμου σκοπού. Ως προς αυτό, τα κατάλληλα μέσα ελέγχου ή αξιολόγησης θα μπορούσαν να καθοδηγήσουν τους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων, ενώ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες περιστάσεις ή ανάγκες συγκεκριμένων κατηγοριών αιτούντων άσυλο (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 9). Μεταξύ των παραγόντων που καθοδηγούν τη λήψη αυτών των αποφάσεων μπορεί να είναι το στάδιο που διανύει η εξέταση της αίτησης ασύλου, ο τελικός προορισμός του αιτούντος, οι οικογενειακοί/κοινωνικοί δεσμοί, η προηγούμενη καλή συμπεριφορά και ο χαρακτήρας του ατόμου, καθώς και ο κίνδυνος φυγής ή η προθυμία και η κατανόηση της ανάγκης για συμμόρφωση.
20. Ως προς τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα (Κατευθυντήρια Οδηγία 4.3 και Παράρτημα Α) ο βαθμός και η σκοπιμότητα της ένταξης σε μία κοινότητα, θα πρέπει να εξισορροπούν τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε ατομικής περίπτωσης με τυχόν κινδύνους για την

κοινότητα. Η ένταξη ενός ατόμου και/ή της οικογενείας του στην κατάλληλη κοινότητα θα πρέπει να αποτελεί μέρος οποιασδήποτε αξιολόγησης όπου θα συμπεριλαμβάνεται και το επίπεδο των υπηρεσιών στήριξης που απαιτούνται και που παρέχονται. Η υποχρεωτική ή η αυτόματη κράτηση είναι αυθαίρετη από τη στιγμή που δεν βασίζεται σε εξέταση της αναγκαιότητας της κράτησης στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση.³⁸

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4.1:

Η κράτηση είναι ένα κατ' εξαίρεση μέτρο και μπορεί να αιτιολογηθεί μόνον προς εξυπηρέτηση νόμιμου σκοπού

21. Μπορεί να υπάρξει προσφυγή στην κράτηση μόνον όταν υπάρχει νόμιμος σκοπός. Όταν υπάρχει απουσία νόμιμου σκοπού η κράτηση θα θεωρείται αυθαίρετη, ακόμη και σε περιπτώσεις που η είσοδος στην χώρα ήταν παράνομη.³⁹ Οι σκοποί της κράτησης θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς στη νομοθεσία και/ή σε κανονισμούς (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 3).⁴⁰ Στο πλαίσιο της κράτησης των αιτούντων άσυλο, υπάρχουν τρεις σκοποί για τους οποίους η κράτηση μπορεί να είναι αναγκαία σε μία συγκεκριμένη περίπτωση, και οι οποίοι είναι γενικά σύμφωνοι με το διεθνές δίκαιο και είναι συγκεκριμένα **λόγοι δημόσιας τάξης, δημόσιας υγείας και εθνικής ασφάλειας**.

4.1.1 Για την προστασία της δημόσιας τάξης

Για την πρόληψη φυγής και/ή σε περιπτώσεις πιθανότητας άρνησης συνεργασίας

22. Στις περιπτώσεις που υφίστανται βάσιμες υποψίες ότι ο συγκεκριμένος αιτών άσυλο είναι πιθανόν να διαφύγει ή να αρνηθεί τη συνεργασία με τις αρχές, υπάρχει το ενδεχόμενο να καταστεί αναγκαία η κράτηση σε συγκεκριμένη ατομική περίπτωση.⁴¹ Μεταξύ των παραγόντων που θα πρέπει να συνεκτιμηθούν για το κατά πόσον είναι αναγκαία η κράτηση, θα μπορούσαν να είναι, για παράδειγμα, κάποιο ιστορικό συνεργασίας ή άρνησης συνεργασίας, συμμόρφωσης ή άρνησης συμμόρφωσης με τους όρους της απελευθέρωσης ή της απελευθέρωσης υπό όρους, οικογενειακοί ή κοινωνικοί δεσμοί, καθώς και δεσμοί με άλλα δίκτυα υποστήριξης στη χώρα ασύλου, προθυμία ή άρνηση παροχής πληροφοριών ως προς τα βασικά στοιχεία της αίτησης ασύλου και, τέλος, κατά πόσον η αίτηση ασύλου θεωρείται προδήλως αβάσιμη ή καταχρηστική.⁴² Θα πρέπει να υφίστανται οι κατάλληλες μέθοδοι εντοπισμού αναγκών και αξιολόγησης έτσι ώστε να υπάρχει η εξασφάλιση ότι δεν θα κρατούνται αδικώς άτομα που ζητούν άσυλο «καλή τη πίστη» (*bona fide*).⁴³

Σε συνδυασμό με ταχύρρυθμες διαδικασίες για προδήλως αβάσιμες ή σαφώς καταχρηστικές αιτήσεις

23. Η κράτηση που συνδέεται με ταχύρρυθμες διαδικασίες για προδήλως αβάσιμες ή σαφώς καταχρηστικές αιτήσεις, θα πρέπει να ρυθμίζεται με νόμο και, κατ' επιταγή των κανόνων της αναλογικότητας, θα πρέπει να σταθμίζει το συμφέρον όλων των πλευρών.⁴⁴ Οποιαδήποτε κράτηση που συνδυάζεται με ταχύρρυθμες διαδικασίες θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις αιτήσεων που χαρακτηρίζονται ως «προδήλως αβάσιμες» ή «σαφώς καταχρηστικές».⁴⁵ Οι κρατούμενοι αυτοί έχουν δικαίωμα να τύχουν της προστασίας που αναφέρεται στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες.

Για την αρχική εξακρίβωση της ταυτότητας και/ή για τον έλεγχο ασφάλειας

24. Θα μπορούσαν να είναι επιτρεπτές ελάχιστες περίοδοι κράτησης προκειμένου να γίνουν οι αρχικοί έλεγχοι ταυτότητας και ασφάλειας σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η ταυτότητα δεν είναι γνωστή ή είναι αμφισβητούμενη, ή αν υπάρχουν ενδείξεις για κίνδυνο ως προς την ασφάλεια.⁴⁶ Παράλληλα, η κράτηση θα πρέπει να διαρκεί μόνον καθ' όσο διάστημα καταβάλλονται εύλογες προσπάθειες να εξακριβωθεί η ταυτότητα ή να γίνουν έλεγχοι ασφάλειας, και εντός αυστηρών χρονικών ορίων που ορίζονται από το νόμο (βλέπε παρακάτω).
25. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι αιτούντες άσυλο έχουν πολύ συχνά βάσιμους λόγους για την παράνομη είσοδο στη χώρα ή για παράτυπη μετακίνηση,⁴⁷ συμπεριλαμβανομένου και του ταξιδιού χωρίς ταξιδιωτικά έγγραφα, είναι σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι οι μεταναστευτικές διατάξεις δεν θα επιβάλλουν μη ρεαλιστικές απαιτήσεις ως προς τον αριθμό και την ποιότητα των ταξιδιωτικών εγγράφων που οι αιτούντες άσυλο είναι εύλογο να αναμένεται ότι είναι σε θέση να υποβάλουν. Όταν δεν υπάρχουν τέτοια έγγραφα, η ταυτότητα μπορεί να διαπιστωθεί και με άλλους τρόπους. Η αδυναμία επίδειξης εγγράφων δεν θα πρέπει να ερμηνευθεί αυτόματα ως απροθυμία συνεργασίας ούτε θα πρέπει να οδηγήσει στην εξαγωγή αρνητικών συμπερασμάτων ως προς την ασφάλεια. Οι αιτούντες άσυλο που φτάνουν στην χώρα χωρίς ταξιδιωτικά έγγραφα, γιατί είναι αδύνατον να τους χορηγηθούν στη χώρα καταγωγής τους, δεν θα πρέπει να κρατούνται για το λόγο αυτό και μόνο. Αυτό που θα πρέπει πρωτίστως να αξιολογείται είναι κατά πόσον ο αιτών άσυλο έχει μία πειστική εξήγηση ως προς την απουσία ή την καταστροφή των εγγράφων ή την κατοχή πλαστών εγγράφων καθώς και κατά πόσον είχε πρόθεση να παραπλανήσει τις αρχές ή αρνείται να συνεργασθεί για την εξακρίβωση της ταυτότητάς του.

26. Αυστηροί χρονικοί περιορισμοί θα πρέπει να επιβάλλονται στην κράτηση για λόγους εξακρίβωσης της ταυτότητας, καθώς η έλλειψη εγγράφων μπορεί να οδηγήσει και αποτελεί ένα από τα βασικά αίτια για αορίστου διάρκειας ή παρατεταμένη κράτηση.
27. Μολονότι η ιθαγένεια είναι μέρος της ταυτότητας ενός ατόμου, αποτελεί μια πολύπλοκη αξιολόγηση και θα πρέπει να ακολουθούνται οι κατάλληλες διαδικασίες ιδίως όταν πρόκειται για ανιθαγενείς που ζητούν άσυλο.⁴⁸

Για να καταχωρηθούν, στο πλαίσιο προκαταρκτικής συνέντευξης, τα στοιχεία επί των οποίων βασίζεται η αίτηση για διεθνή προστασία και τα οποία δεν θα μπορούσαν να δοθούν χωρίς κράτηση

28. Είναι επιτρεπτή η κράτηση ενός αιτούντος για ένα περιορισμένο αρχικό διάστημα για λόγους καταγραφής, στα πλαίσια προκαταρκτικής συνέντευξης, των στοιχείων στα οποία βασίζει την αίτησή του για διεθνή προστασία.⁴⁹ Παρ'όλ'αυτά, η κράτηση αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί αιτιολογημένη μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η συγκεκριμένη πληροφορία δεν θα μπορούσε να δοθεί χωρίς να υπάρξει κράτηση. Αυτό συνεπάγεται την καταγραφή σημαντικών πληροφοριών από τον αιτούντα άσυλο, όπως για παράδειγμα των λόγων για τους οποίους ζητεί να του χορηγηθεί άσυλο. Αυτό συνήθως δεν επεκτείνεται στην κρίση για το βάσιμο των ισχυρισμών του. Η εξαίρεση αυτή στον βασικό κανόνα - ότι δηλαδή η κράτηση των αιτούντων άσυλο αποτελεί έσχατο μέτρο - δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αιτιολογηθεί η κράτηση καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του αιτούντος άσυλο, ή για απεριόριστο χρονικό διάστημα.

4.1.2 Για την προστασία της δημόσιας υγείας

29. Η διεξαγωγή ιατρικών εξετάσεων σε συγκεκριμένους αιτούντες άσυλο μπορεί να νομιμοποιήσει την επιβολή περιορισμού της ελευθερίας για κάποιο διάστημα, υπό τον όρο ότι δικαιολογείται στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση ή, εναλλακτικά, αποτελεί προληπτικό μέτρο για συγκεκριμένη μεταδιδόμενη νόσο ή επιδημία. Στο πλαίσιο της μετανάστευσης, αυτοί οι ιατρικοί έλεγχοι μπορούν να διεξάγονται κατά την είσοδο στην χώρα ή το συντομότερο δυνατόν μετά την είσοδο. Οποιαδήποτε επέκταση του περιορισμού της ελευθερίας ή της ελεύθερης κυκλοφορίας για το λόγο αυτόν μπορεί να συμβεί μόνο αν αιτιολογείται για λόγους θεραπείας που έχει συσπάσει εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό και αυτό μόνο μέχρι το πέρας της θεραπευτικής αγωγής. Η στέρηση αυτή της ελευθερίας θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλες εγκαταστάσεις όπως κλινικές, νοσοκομεία ή σε ειδικά σχεδιασμένα

ιατρικά κέντρα σε αεροδρόμια/συνοριακούς σταθμούς. Μόνο εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό, και υπό δικαστική εποπτεία, θα μπορούσε να δώσει εντολή για περαιτέρω περιορισμό της ελευθερίας για λόγους ιατρικούς, πέρα από τον αρχικό ιατρικό έλεγχο.

4.1.3 Για την προστασία της εθνικής ασφάλειας

30. Τα κράτη μπορεί ενδεχομένως να χρειασθεί να κρατήσουν ένα άτομο που αποτελεί απειλή για την εθνική ασφάλεια.⁵⁰ Μολονότι ο καθορισμός του τι συνιστά απειλή για την εθνική ασφάλεια είναι πρωτίστως θέμα του κράτους, τα μέτρα που λαμβάνονται (όπως π.χ. η κράτηση) θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τα πρότυπα αυτών των Κατευθυντήριων Οδηγιών, και ιδιαίτερα με την αρχή ότι η κράτηση θα πρέπει να είναι αναγκαία, ανάλογη προς την απειλή, να μην εισάγει διακριτική μεταχείριση και να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο.⁵¹

4.1.4 Λόγοι που δεν αιτιολογούν την κράτηση

31. Η κράτηση που δεν εξυπηρετεί κάποιο νόμιμο σκοπό, θα πρέπει να θεωρείται αυθαίρετη.⁵² Παρακάτω παρατίθενται μερικά παραδείγματα.

Η κράτηση ως ποινή για την παράνομη είσοδο και/ή ως αποτρεπτικό μέσο για να ζητήσει κάποιος άσυλο

32. Όπως αναφέρθηκε στις Κατευθυντήριες Οδηγίες 1 και 2, η κράτηση για το λόγο και μόνο ότι κάποιος ζητά άσυλο δεν είναι νόμιμη σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.⁵³ Η παράνομη είσοδος και παραμονή των αιτούντων άσυλο δεν δίνει αυτόματα την εξουσία στη χώρα να κρατήσει ή να περιορίσει με άλλο τρόπο την ελευθερία κυκλοφορίας. Η κράτηση που επιβάλλεται με σκοπό την αποτροπή όσων επιθυμούν να ζητήσουν άσυλο ή με σκοπό να μεταπεισθούν όσοι έχουν ξεκινήσει τη διαδικασία, δεν συνάδει με τους διεθνείς κανόνες. Εκτός αυτού, η κράτηση δεν επιτρέπεται ως σωφρονιστικό - π.χ. ποινικό μέτρο ή ως πειθαρχική ποινή σε περιπτώσεις παράνομης εισόδου ή παραμονής στη χώρα.⁵⁴ Πέρα από το ότι αποτελεί ποινή σύμφωνα με το άρθρο 31 της Σύμβασης του 1951, θα μπορούσε να ταυτίζεται και με μαζική επιβολή τιμωρίας κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.⁵⁵

Κράτηση αιτούντων άσυλο για λόγους απέλασης

33. Κατά κανόνα είναι παράνομο να κρατούνται, για λόγους απέλασης, αιτούντες άσυλο ως προς τους οποίους έχουν ξεκινήσει διαδικασίες ασύλου, εφόσον δεν μπορούν να απομακρυνθούν μέχρι να ληφθεί οριστική απόφαση ως προς την αίτησή τους. Μπορεί να υπάρξει κράτηση προς απέλαση μόνον μετά την απόρριψη της αίτησης χορήγησης ασύλου.⁵⁶ Εν τούτοις, αν υπάρχουν λόγοι για να θεωρείται ότι ο συγκεκριμένος αιτών άσυλο έχει υποβάλει την αίτηση απλώς για να καθυστερήσει ή να εμποδίσει μία απόφαση απέλασης που θα είχε ως αποτέλεσμα την απομάκρυνσή του, οι αρχές θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο της κράτησης - εφόσον κριθεί ως αναγκαία και ανάλογη για τη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση - για να μπορέσουν να αποτρέψουν τη φυγή του αιτούντος κατά την περίοδο αξιολόγησης της αίτησής του.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 4.2:

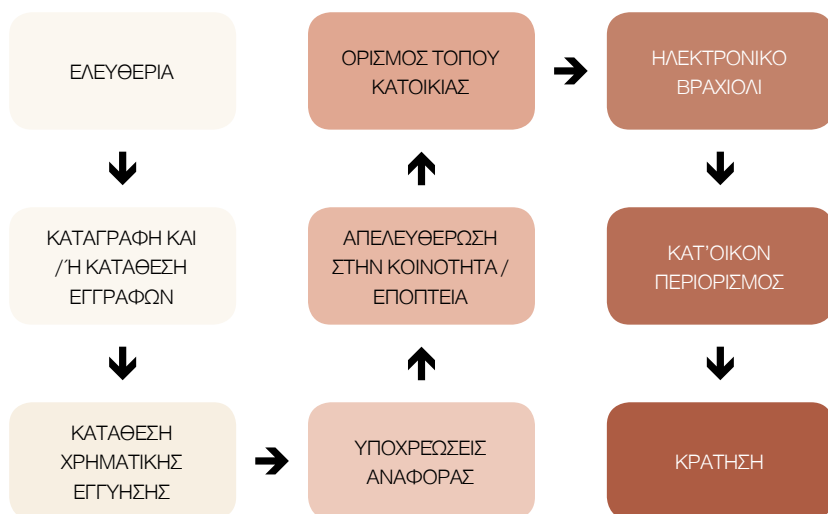
Η κράτηση μπορεί να επιλεγεί μόνο όταν κριθεί αναγκαία, εύλογη βάσει όλων των περιστάσεων και ανάλογη προς ένα νόμιμο σκοπό

34. Η αναγκαιότητα, το εύλογο και η αναλογικότητα της κράτησης θα πρέπει να κρίνονται σε κάθε ατομική περίπτωση, και αρχικά αλλά και όσο συνεχίζεται η κράτηση (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 6). Η ανάγκη κράτησης ενός ατόμου θα πρέπει να αξιολογηθεί υπό το πρίσμα του σκοπού της κράτησης (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 4.1), αλλά και του εύλογου χαρακτήρα αυτής σε όλες τις περιστάσεις. Το εύλογο της κράτησης απαιτεί μία αξιολόγηση όλων των ειδικών αναγκών ή εκτιμήσεων για την ατομική περίπτωση (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 9). Η γενική αρχή της αναλογικότητας απαιτεί την εξισορρόπηση μεταξύ της σοβαρότητας του σεβασμού των δικαιωμάτων της ελευθερίας, της ασφάλειας και της ελεύθερης κυκλοφορίας του ατόμου από την μία πλευρά, και των στόχων των δημόσιων πολιτικών που συνεπάγονται περιορισμό ή άρνηση αυτών των δικαιωμάτων από την άλλη.⁵⁷ Οι αρχές δεν θα πρέπει να προβούν σε καμία πράξη που να υπερβαίνει τα όρια του απόλυτου αναγκαιού για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση. Ο έλεγχος για την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα απαιτούν επιπροσθέτως την αξιολόγηση του κατά πόσον υπήρχαν λιγότερο περιοριστικά ή καταναγκαστικά μέτρα (εναλλακτικά, δηλαδή, της κράτησης) που θα μπορούσαν να έχουν εφαρμοσθεί στο συγκεκριμένο άτομο και που θα μπορούσαν να είναι αποτελεσματικά στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 4.3 και Παράρτημα Α).

Θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικά της κράτησης μέτρα

35. Η αξιολόγηση **εναλλακτικών της κράτησης μέτρων** - από την υποχρέωση αναφοράς μέχρι την οργανωμένη εποπτεία της κοινότητας και/ή τα προγράμματα διαχείρισης υποθέσεων (βλέπε Παράρτημα Α) - αποτελεί μέρος μίας συνολικής αξιολόγησης της αναγκαιότητας, του εύλογου και της αναλογικότητας της κράτησης (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 4.2). Αυτό εξασφαλίζει ότι η κράτηση των αιτούντων άσυλο είναι το έσχατο και όχι το πρώτο μέτρο. Θα πρέπει να αποδειχθεί ότι στην ατομική περίπτωση του συγκεκριμένου αιτούντος άσυλο, δεν υπήρχαν λιγότερο παρεμβατικά ή καταναγκαστικά μέτρα για την επίτευξη των ίδιων στόχων.⁵⁸ Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να εξεταστεί η διαθεσιμότητα, η αποτελεσματικότητα και η καταλληλότητα εναλλακτικών της κράτησης μέτρων, σε κάθε ατομική περίπτωση.⁵⁹
36. Όπως η κράτηση, έτσι και τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα θα πρέπει να διέπονται από **νόμους και κανόνες**, έτσι ώστε να αποφεύγεται η αυθαίρετη επιβολή περιορισμών της ελευθερίας ή της ελεύθερης κυκλοφορίας.⁶⁰ Η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτεί την ορθή ρύθμιση αυτών των εναλλακτικών μέτρων (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 3). Οι νομικές ρυθμίσεις θα πρέπει να διευκρινίζουν και να εξηγούν τα διάφορα διαθέσιμα εναλλακτικά μέτρα, τα κριτήρια που διέπουν την υιοθέτησή τους καθώς και την αρχή ή τις αρχές που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή και τη συμμόρφωση προς αυτά.⁶¹
37. Τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα που περιορίζουν την ελευθερία των αιτούντων άσυλο, μπορεί να θίγουν τα δικαιώματά τους και οφείλουν να **υπόκεινται στους κανόνες των δικαιωμάτων του ανθρώπου**, συμπεριλαμβανομένης της περιοδικής επανεξέτασής τους σε κάθε ατομική περίπτωση από ανεξάρτητο όργανο.⁶² Τα άτομα ως προς τα οποία εφαρμόζονται εναλλακτικά της κράτησης μέτρα, θα πρέπει να έχουν έγκαιρη πρόσβαση σε αποτελεσματικούς μηχανισμούς αμφισβήτησης ή και σε ένδικα μέσα, εάν προβλέπονται.⁶³ Τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα θα πρέπει όχι μόνο να προβλέπονται, αλλά και να εφαρμόζονται στην πράξη.

38. Είναι σημαντικό, εναλλακτικά της κράτησης μέτρα **να μην χρησιμοποιούνται ως εναλλακτικές μορφές κράτησης**. Επίσης, δεν θα πρέπει να μετατραπούν σε εναλλακτικά μέτρα της απελευθέρωσης. Πέραν αυτού, δεν θα πρέπει να υποκαθιστούν συνήθεις ρυθμίσεις υποδοχής σε ανοιχτά κέντρα που δεν συμπεριλαμβάνουν περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας των αιτούντων.⁶⁴
39. Τα κράτη, όταν σχεδιάζουν εναλλακτικά της κράτησης μέτρα, πρέπει να σέβονται την αρχή της **μικρότερης δυνατής παρέμβασης** και να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην ιδιαίτερη κατάσταση συγκεκριμένων ευάλωτων ομάδων όπως τα παιδιά, οι έγκυες, οι ηλικιωμένοι, οι ανάπηροι ή άτομα που έχουν βιώσει τραυματικές εμπειρίες (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 9).⁶⁵

Εικόνα 2⁶⁶

40. Τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα μπορεί να προσλάβουν διάφορες μορφές, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες του ατόμου, συμπεριλαμβανομένης της καταγραφής και/ή της κατάθεσης/παράδοσης εγγράφων, της κατάθεσης χρηματικής εγγύησης, της υποχρέωσης αναφοράς, της απελευθέρωσης στην κοινότητα υπό εποπτεία, του ορισμού τόπου κατοικίας, του ηλεκτρονικού ελέγχου ή του περιορισμού κατ' οίκον (για επεξηγήσεις μερικών από αυτά τα εναλλακτικά μέτρα, βλέπε Παράρτημα Α). Είναι ενδεχόμενο να συνεπάγονται περισσότερο ή λιγότερο περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας ή της ελευθερίας, και από αυτή την άποψη δεν είναι ισοδύναμα μέτρα (βλέπε Εικόνα 2). Μολονότι η αναφορά από τηλεφώνου και η χρήση της τεχνολογίας θα μπορούσε να θεωρηθεί καλή πρακτική ιδιαίτερα για άτομα με κινητικά προβλήματα⁶⁷, άλλες μορφές ηλεκτρονικής παρακολούθησης - όπως τα βραχιόλια καρπού ή αστραγάλου - θεωρούνται σκληρά μέτρα μεταξύ των άλλων λόγω του στίγματος και της ταύτισης με εγκληματίες που συνεπάγεται η χρήση τους.⁶⁸ Θα πρέπει συνεπώς να αποφεύγονται στο μέτρο του δυνατού.
41. Οι βέλτιστες πρακτικές δείχνουν ότι τα εναλλακτικά μέτρα είναι περισσότερο αποτελεσματικά όταν οι αιτούντες άσυλο:
- Αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια, ανθρωπιά και σεβασμό σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου
 - Ενημερώνονται έγκαιρα, με σαφήνεια και ακρίβεια ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους για τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα καθώς και για τις συνέπειες της μη συμμόρφωσής τους
 - Έχουν πρόσβαση σε νομικές συμβουλές καθ' όλη την διάρκεια της διαδικασίας ασύλου
 - Λαμβάνουν επαρκή υλική στήριξη, στέγη και συνθήκες υποδοχής ή τους δίνεται η δυνατότητα να είναι αυτόρχεις (συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος στην εργασία), και
 - Είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν εξατομικευμένες υπηρεσίες αντιμετώπισης της υπόθεσής τους σε ό,τι αφορά την αίτηση ασύλου (περαιτέρω εξηγήσεις στο Παράρτημα Α).⁶⁹
42. Η **χορήγηση εγγράφων** αποτελεί σημαντικό χαρακτηριστικό των εναλλακτικών της κράτησης προγραμμάτων έτσι ώστε να εξασφαλισθεί ότι οι αιτούντες (και όλα τα μέλη της οικογένειάς τους) έχουν στην κατοχή τους έγγραφα που πιστοποιούν το δικαίωμά τους να διαμένουν στην κοινότητα. Τα έγγραφα χρησιμεύουν επίσης ως διασφάλιση ενόψει τυχόν νέας κράτησής τους και μπορούν να διευκολύνουν τους αιτούντες άσυλο στην ενοίκιαση στέγης, στην πρόσβαση στην απασχόληση, στις φροντίδες υγείας, στην εκπαίδευση και/ή σε άλλες υπηρεσίες όπως προβλέπει ο νόμος.⁷⁰ Επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με διάφορα είδη εναλλακτικών της κράτησης μέτρων, καθώς και άλλα συμπληρωματικά μέτρα, μπορούν να αναζητηθούν στο Παράρτημα Α.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 5:

Η κράτηση δεν θα πρέπει να εισάγει διακριτική μεταχείριση

43. Το διεθνές δίκαιο απαγορεύει την κράτηση ή τον περιορισμό της ελευθερίας κυκλοφορίας ενός ατόμου με βάση τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ή άλλες απόψεις, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, την περιουσιακή κατάσταση, ή το καθεστώς κατά την γέννηση ή κάποιο άλλο καθεστώς, όπως αυτό του αιτούντος άσυλο ή του πρόσφυγα.⁷¹ Αυτό ισχύει ακόμη και όταν υφίστανται εξαιρέσεις σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.⁷² Οι αρχές θα μπορούσαν επίσης να κατηγορηθούν για φυλετικές διακρίσεις αν επιβάλλουν κράτηση σε άτομα «μίας συγκεκριμένης εθνικότητας».⁷³ Κατ'ελάχιστο, ένα άτομο, πρέπει να έχει το δικαίωμα να αμφισβητήσει, σε αυτή την βάση, την κράτησή του. Οι αρχές, από την άλλη, θα πρέπει να δείξουν ότι, στο συγκεκριμένο ζήτημα, υπήρχε αντικειμενική και εύλογη βάση για τη διάκριση μεταξύ πολιτών μιας χώρας και αλλοδαπών ή μεταξύ αλλοδαπών διαφόρων εθνικοτήτων.⁷⁴

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 6:

Η κράτηση επ' αόριστο είναι αυθαίρετη και ο νόμος θα πρέπει να επιβάλλει ανώτατα όρια κράτησης

44. Όπως αναφέρεται στην Κατευθυντήρια Οδηγία 4.2, ο έλεγχος της αναλογικότητας ισχύει και ως προς την αρχική διαταγή κράτησης και ως προς την ενδεχομένη παράτασή της. Η διάρκεια της κράτησης μπορεί να καταστήσει μία απόφαση κράτησης κατά τα άλλα νόμιμη, δυσανάλογη και, κατά συνέπεια, αυθαίρετη. Η κράτηση επ' αόριστο στο πλαίσιο της μεταναστευτικής νομοθεσίας είναι αυθαίρετη σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων.⁷⁵
45. Οι αιτούντες άσυλο δεν θα πρέπει να κρατούνται για διάστημα μεγαλύτερο του αναγκαίου. Όταν πλέον η κράτηση δεν αιτιολογείται, ο αιτών θα πρέπει να αφήνεται αμέσως ελεύθερος (Κατευθυντήρια Οδηγία 4.1).⁷⁶
46. Για να υπάρξει προστασία από τις αυθαιρεσίες, θα πρέπει να προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία ένα ανώτατο όριο κράτησης. Αν δεν ορίζεται ένα ανώτατο χρονικό διάστημα, η κράτηση μπορεί να παραταθεί και σε ορισμένες περιπτώσεις να μετατραπεί σε επ' αόριστο κράτηση, ιδίως για ανιθαγενείς που ζητούν άσυλο.⁷⁷ Το ανώτατο όριο κράτησης δεν μπορεί να παρακαμφθεί με διαταγή απελευθέρωσης του αιτούντος με μόνο σκοπό να κρατηθεί εκ νέου με βάση το ίδιο σκεπτικό.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 7:

Οι αποφάσεις κράτησης ή παράτασης της κράτησης θα πρέπει να τηρούν τις ελάχιστες διαδικαστικές εγγυήσεις

47. Όταν βρίσκονται ενώπιον της προοπτικής κράτησης, αλλά και κατά τη διάρκεια της κράτησης, οι αιτούντες έχουν δικαίωμα στις παρακάτω ελάχιστες διαδικαστικές εγγυήσεις:
- (i) Να ενημερώνονται κατά τη στιγμή της σύλληψης ή της κράτησης για τους λόγους της κράτησής τους,⁷⁸ και για τα δικαιώματα που έχουν κατά της διαταγής αυτής, συμπεριλαμβανομένων και των διαδικασιών επανεξέτασης της απόφασης, σε μία γλώσσα και με όρους που να τους είναι κατανοητοί.⁷⁹
 - (ii) Να ενημερώνονται ως προς το δικαίωμα σε νομικό παραστάτη. Θα πρέπει να παρέχεται δωρεάν νομική συνδρομή εκεί όπου προβλέπεται και για ημεδαπούς που βρίσκονται σε παρεμφερή κατάσταση,⁸⁰ και θα πρέπει να παρέχεται το συντομότερο δυνατόν μετά τη σύλληψη ή την κράτηση έτσι ώστε να είναι σε θέση ο κρατούμενος/η να γνωρίζει τα δικαιώματά του/της. Η επικοινωνία μεταξύ του νομικού παραστάτη και του αιτούντος άσυλο θα πρέπει να υπόκειται στις αρχές της εμπιστευτικότητας που διέπουν τη σχέση δικηγόρου - πελάτη. Οι δικηγόροι θα πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση στον πελάτη τους, σε αρχεία που τηρούνται γι'αυτόν, και να μπορούν να συναντώνται με τον πελάτη τους σε ασφαλή και ιδιωτικό χώρο.
 - (iii) Να οδηγούνται άμεσα ενώπιον δικαστικής ή άλλης ανεξάρτητης αρχής προκειμένου να επανεξετάζεται η απόφαση κράτησης. Το ιδανικό θα ήταν η επανεξέταση αυτή να γίνεται αυτόματα και να λαμβάνει χώρα, σε πρώτο βαθμό, εντός 24 έως 48 ωρών από την αρχική απόφαση κράτησης του αιτούντος. Η αρχή επανεξέτασης θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη από την αρχή κράτησης και θα πρέπει να έχει την εξουσία να διατάξει την απελευθέρωση ή να τροποποιήσει οποιοσδήποτε όρους για την απελευθέρωση.⁸¹
 - (iv) Μετά από την πρώτη επανεξέταση της κράτησης θα πρέπει να γίνονται τακτικές περιοδικές επανεξετάσεις ως προς την ανάγκη συνέχισης της κράτησης, από δικαστήριο ή ανεξάρτητο όργανο, όπου ο αιτών άσυλο και ο εκπρόσωπός του/της θα έχουν το δικαίωμα να παρίστανται. Η ορθή πρακτική αναφέρει ότι

- μετά από μία αρχική δικαστική επιβεβαίωση του δικαιώματος να τεθεί κάποιος σε κράτηση, θα πρέπει να προβλέπεται επανεξέταση κάθε επτά μέρες μέχρι την παρέλευση ενός μηνός και κατόπιν μία φορά τον μήνα μέχρι το πέρασ του μέγιστου διαστήματος που προβλέπεται από το νόμο.
- (v) Ανεξάρτητα από την επανεξέταση στο (iii) και (iv), θα πρέπει να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα αμφισβήτησης, από τον ίδιο ή μέσω εκπροσώπου, της νομιμότητας της κράτησης ενώπιον δικαστηρίου.⁸² Το βάρος της απόδειξης της νομιμότητας της κράτησης εναπόκειται στις αρμόδιες αρχές. Όπως τονίσθηκε στην Κατευθυντήρια Οδηγία 4, οι αρχές θα πρέπει να στοιχειοθετήσουν ότι υπάρχει νομική βάση για την κράτηση υπό αμφισβήτηση, ότι η κράτηση είναι αιτιολογημένη σύμφωνα με τις αρχές της αναγκαιότητας, του εύλογου της απόφασης και της αναλογικότητας, και ότι έχουν εξετασθεί και άλλα λιγότερο παρεμβατικά μέτρα για την επίτευξη των ίδιων στόχων στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση.
 - (vi) Τα άτομα που βρίσκονται υπό κράτηση θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε διαδικασίες χορήγησης ασύλου και η κράτηση δεν θα πρέπει να αποτελεί εμπόδιο στη δυνατότητα ενός αιτούντος να προωθήσει την αίτηση ασύλου του.⁸³ Η πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου θα πρέπει να είναι πραγματική και αποτελεσματική, και να συμπεριλαμβάνει και τα επαρκή χρονικά περιθώρια για την προσκόμιση επεξηγηματικών στοιχείων για κάποιον που βρίσκεται υπό κράτηση. Θα πρέπει, επίσης, να δίδεται η δυνατότητα πρόσβασης σε νομική αρωγή και μεταφραστικές υπηρεσίες.⁸⁴ Είναι επίσης σημαντικό για τους αιτούντες άσυλο που βρίσκονται σε κράτηση να έχουν την απαραίτητη νομική πληροφόρηση ως προς την διαδικασία ασύλου και τα δικαιώματά τους.
 - (vii) Να υπάρχει δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.⁸⁵ Πρέπει επίσης να υπάρχει, ανάλογα με την περίπτωση, δυνατότητα επικοινωνίας και με άλλους φορείς, όπως εθνικά συμβούλια προσφύγων ή άλλους ομοειδείς φορείς, το Συνήγορο του Πολίτη, επιτροπές ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή ΜΚΟ. Πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα κατ'ιδίαν επικοινωνίας με αυτούς τους εκπροσώπους και πρέπει να εξασφαλίζονται τα μέσα γι'αυτήν την επικοινωνία.
 - (viii) Πρέπει να τηρούνται οι γενικές αρχές προστασίας δεδομένων και εμπιστευτικότητας ως προς τις πληροφορίες σχετικά με τον αιτούντα άσυλο, συμπεριλαμβανομένων και θεμάτων υγείας.
 - (ix) Πρέπει να εντοπίζονται περιπτώσεις αναλφαβητισμού το συντομότερο δυνατόν και να υφίσταται μηχανισμός που θα επιτρέπει στους αναλφάβητους που ζητούν άσυλο να «υποβάλλουν αιτήματα», όπως αίτημα συνάντησης με δικηγόρο, ιατρό, επισκέπτη, ή να διατυπώνουν κάποια καταγγελία.⁸⁶

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 8:

Οι συνθήκες κράτησης θα πρέπει να είναι ανθρώπινες και αξιοπρεπείς

48. Σε περίπτωση κράτησης, οι αιτούντες άσυλο έχουν δικαίωμα στις παρακάτω ελάχιστες συνθήκες κράτησης:
- (i) Η κράτηση θα μπορεί να λαμβάνει χώρα μόνον σε χώρους που έχουν αναγνωρισθεί επισήμως ως χώροι κράτησης. Η κράτηση σε κρατητήρια της αστυνομίας δεν είναι κατάλληλη.⁸⁷
 - (ii) Οι αιτούντες άσυλο θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες.⁸⁸
 - (iii) Η κράτηση αιτούντων άσυλο για θέματα που έχουν σχέση με μετανάστευση **δεν θα πρέπει να είναι τιμωρητικής φύσης**.⁸⁹ Η κράτηση σε φυλακές ή εγκαταστάσεις που είναι σχεδιασμένες ή που λειτουργούν ως φυλακές, θα πρέπει να αποφεύγεται. Αν οι αιτούντες κρατούνται σε τέτοιες εγκαταστάσεις, θα πρέπει να είναι ξεχωριστά από τον υπόλοιπο πληθυσμό των κρατούμενων των φυλακών.⁹⁰ Τα πρότυπα που ισχύουν για τους κρατούμενους (όπως στολή κρατούμενου ή δεσμά) δεν είναι αποδεκτά.
 - (iv) Τα ονόματα των κρατούμενων και ο τόπος κράτησής τους, καθώς και τα ονόματα των προσώπων που είναι υπεύθυνα για την κράτησή τους, θα πρέπει να φυλάσσονται σε **αρχεία** στα οποία θα μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των συγγενών και του νομικού παραστάτη. Σε κάθε περίπτωση όμως, για την πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες θα πρέπει να συνοπολογίζονται και θέματα εμπιστευτικότητας.
 - (v) Σε μικτές εγκαταστάσεις, οι άνδρες θα πρέπει να βρίσκονται **χωριστά** από τις γυναίκες, εκτός αν ανήκουν στην ίδια οικογένεια. Τα παιδιά θα πρέπει επίσης να είναι χωριστά από τους ενήλικες, εκτός αν είναι συγγενείς τους.⁹¹ Όποτε είναι

δυνατόν, θα πρέπει να παρέχεται στέγη για τις οικογένειες. Η συστέγαση μίας οικογένειας συχνά μπορεί να συμβάλει στο να μην τοποθετηθούν ορισμένες οικογένειες (ιδιαίτερα πατέρες που ταξιδεύουν μόνοι με τα παιδιά τους) σε απομόνωση, όταν δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις.

- (vi) **Θα πρέπει να παρέχεται όπου απαιτείται, η κατάλληλη ιατρική αγωγή,** συμπεριλαμβανομένης και της ψυχολογικής στήριξης. Οι κρατούμενοι που χρήζουν ιατρικής βοήθειας πρέπει να μεταφέρονται σε κατάλληλες εγκαταστάσεις ή να αντιμετωπίζονται επί τόπου, όπου υπάρχουν τέτοιες εγκαταστάσεις. Πρέπει να γίνεται έλεγχος της σωματικής και της ψυχικής υγείας των υπό κράτηση ατόμων, το συντομότερο δυνατόν μετά την άφιξή τους, από κατάλληλο υγειονομικό προσωπικό. Κατά τη διάρκεια της κράτησης η σωματική και ψυχική υγεία των κρατούμενων πρέπει να ελέγχεται περιοδικά. Πολλοί κρατούμενοι παρουσιάζουν προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας ως αποτέλεσμα της κράτησης, και, συνεπώς, πρέπει να γίνονται περιοδικές αξιολογήσεις της κατάστασής τους, ακόμη και όταν δεν είχαν παρουσιάσει συμπτώματα κατά την άφιξη. Όταν ανακλύψουν προβλήματα σωματικής ή ψυχικής υγείας κατά τη διάρκεια της κράτησης, πρέπει να παρέχεται στους ασθενείς η κατάλληλη φροντίδα και θεραπεία και να εξετάζεται το ενδεχόμενο απελευθέρωσης.
- (vii) Οι αιτούντες άσυλο που βρίσκονται σε κράτηση πρέπει να μπορούν να **επικοινωνούν τακτικά** (συμπεριλαμβανομένης και της τηλεφωνικής και διαδικτυακής επικοινωνίας, όπου είναι δυνατόν) και να δέχονται επισκέψεις από **συγγενείς, φίλους, αλλά και θρησκευτικές, διεθνείς και/ή μη κυβερνητικές οργανώσεις**, εάν το επιθυμούν. Πρέπει να εξασφαλισθεί η επικοινωνία με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Θα πρέπει να υπάρχει η κατάλληλη υποδομή έτσι ώστε να μπορούν να γίνονται αυτές οι επισκέψεις. Οι επισκέψεις αυτές πρέπει να γίνονται σε ιδιωτικό χώρο εκτός αν υφίστανται θέματα ασφάλειας που το απαγορεύουν.
- (viii) Πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα κάποιας μορφής **φυσικής άσκησης**, με αθλητικές δραστηριότητες σε εξωτερικούς ή εσωτερικούς χώρους. Πρέπει επίσης να υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε κατάλληλο υπαίθριο χώρο, συμπεριλαμβανομένου του καθαρού αέρα και του φυσικού φωτός. Οι δραστηριότητες πρέπει να είναι εξατομικευμένες για τις γυναίκες και τα παιδιά και να προβλέπονται δραστηριότητες που λαμβάνουν υπόψη πολιτισμικούς παράγοντες.⁹²

- (ix) Θα πρέπει να γίνεται σεβαστό το δικαίωμα **άσκησης θρησκευτικών καθηκόντων**.
- (x) Στους αιτούντες άσυλο που βρίσκονται υπό κράτηση πρέπει να παρέχονται **βασικά αναγκαία αγαθά** όπως κρεβάτια, κλινοσκεπάσματα ανάλογα με το κλίμα, εγκαταστάσεις λουτρών, βασικά προϊόντα ατομικής φροντίδας και καθαρός ρουχισμός. Πρέπει να έχουν το δικαίωμα να φορούν τα δικά τους ρούχα και να έχουν ιδιωτικότητα στα λουτρά και τις τουαλέτες, λαμβάνοντας υπόψη και την ανάγκη για ασφαλή διαχείριση των εγκαταστάσεων.
- (xi) Πρέπει να παρέχεται **θρεπτική τροφή** ανάλογα με την ηλικία, την υγεία και το πολιτισμικό/θρησκευτικό υπόβαθρο των αιτούντων. Πρέπει να υπάρχει δυνατότητα ειδικής διατροφής για εγκύους ή θηλάζουσες γυναίκες.⁹³ Οι χώροι όπου παρασκευάζεται και καταναλώνεται η τροφή μέσα στον χώρο κράτησης, πρέπει να πληρούν τους βασικούς όρους υγιεινής και καθαριότητας.
- (xii) Οι αιτούντες άσυλο πρέπει να έχουν πρόσβαση σε βιβλία και περιοδικά καθώς και σε επίκαιρη ενημέρωση, όπου είναι δυνατόν (για παράδειγμα εφημερίδες, διαδίκτυο και τηλεόραση).
- (xiii) Οι αιτούντες πρέπει να έχουν πρόσβαση **στην εκπαίδευση και/ή επαγγελματική κατάρτιση, ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους**. Τα παιδιά, ανεξάρτητα από το καθεστώς ή τη διάρκεια παραμονής τους, έχουν δικαίωμα πρόσβασης τουλάχιστον στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.⁹⁴ Θα ήταν σκόπιμο η εκπαίδευση να παρέχεται στα παιδιά σε τοπικά σχολεία, εκτός του χώρου κράτησης.
- (xiv) Πρέπει να αποφεύγεται η συχνή μεταφορά των αιτούντων άσυλο από τη μια εγκατάσταση κράτησης στην άλλη, καθώς, μεταξύ άλλων, αυτό μπορεί να παρεμποδίσει την πρόσβαση και την επαφή με τους νομικούς εκπροσώπους τους.
- (xv) Πρέπει να προβλέπεται ένας **μηχανισμός υποβολής καταγγελιών** (ή διαδικασία παραπόνων) που δεν θα εισάγει διακρίσεις.⁹⁵ Οι καταγγελίες μπορεί να διατυπώνονται είτε άμεσα είτε εμπιστευτικά προς τις αρχές κράτησης, ή προς μια ανεξάρτητη ή εποπτεύουσα αρχή. Οι διαδικασίες για την υποβολή καταγγελιών, συμπεριλαμβανομένων και των χρονικών ορίων και των διαδικασιών έφεσης, θα πρέπει να είναι αναρτημένες και να είναι στη διάθεση των κρατούμενων σε διαφορετικές γλώσσες.

- (xvi) Όλοι όσοι εργάζονται με τους κρατούμενους θα πρέπει να λαμβάνουν την **κατάλληλη κατάρτιση**, μεταξύ άλλων και σε σχέση με θέματα ασύλου, σεξουαλικής ή έμφυλης βίας,⁹⁶ εντοπισμού συμπτωμάτων τραυματικών εμπειριών και/ή στρες, καθώς και κανόνων σχετικά με την κράτηση προσφύγων και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αναλογία προσωπικού και κρατουμένων θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τα διεθνή πρότυπα.⁹⁷ Επίσης, θα πρέπει να συνάπτονται και να γίνονται σεβαστοί κώδικες δεοντολογίας.
- (xvii) Σε ότι αφορά τους ιδιώτες αναδόχους, έχει διαπιστωθεί ότι η συμβατική υποχρέωσή τους να λαμβάνουν υπόψη την ευημερία των κρατουμένων αποτελεί καλή πρακτική. Είναι, όμως, σαφές ότι οι υπεύθυνες εθνικές αρχές δεν μπορούν να αποποιηθούν των υποχρεώσεων που έχουν με βάση τη διεθνή νομοθεσία περί προσφύγων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παραμένουν υπόλογες στα πλαίσια του διεθνούς δικαίου. Κατά τον ίδιο τρόπο, τα κράτη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι μπορούν να επιβλέπουν αποτελεσματικά τις δραστηριότητες που αναπτύσσουν οι ιδιώτες ανάδοχοι, συμπεριλαμβανομένης της πρόβλεψης για επαρκή ανεξάρτητο έλεγχο και μηχανισμούς λογοδοσίας, καθώς και της καταγγελίας συμβάσεων ή άλλων συμφωνιών σε σχέση με την εργασία, όταν δεν παρέχεται η δέουσα αρωγή.⁹⁸
- (xviii) Τα παιδιά που γεννιούνται υπό συνθήκες κράτησης θα πρέπει να εγγράφονται άμεσα μετά τη γέννησή τους στα μητρώα σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες και θα πρέπει να εκδίδονται πιστοποιητικά γέννησης.⁹⁹

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9:

Οι ειδικές συνθήκες και ανάγκες συγκεκριμένων αιτούντων άσυλο θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9.1:

Θύματα τραυματικών εμπειριών ή βασανιστηρίων

49. Έχοντας βιώσει συχνά τραυματικές εμπειρίες που επισπεύδουν τη φυγή, τα άτομα που ζητούν άσυλο ενδέχεται να εμφανίσουν ψυχολογικές ασθένειες, ψυχολογικά τραύματα, κατάθλιψη, άγχος, επιθετικότητα και άλλα σωματικά, ψυχολογικά ή συναισθηματικά προβλήματα. Οι παράγοντες αυτοί θα πρέπει να σταθμισθούν κατά την αξιολόγηση της ανάγκης να τεθούν υπό κράτηση (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 4). Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στα θύματα βασανιστηρίων και άλλου τύπου σοβαρής σωματικής, ψυχολογικής ή σεξουαλικής βίας και γενικά θα πρέπει να αποφεύγεται η κράτησή τους.
50. Είναι αποδεδειγμένο ότι η κράτηση μπορεί να επιδεινώσει αλλά και να προκαλέσει τα παραπάνω συμπτώματα και ασθένειες.¹⁰⁰ Αυτό μπορεί να παρατηρηθεί ακόμη και σε περιπτώσεις που ένα άτομο δεν εκδηλώνει συμπτώματα κατά τη στιγμή της κράτησης.¹⁰¹ Λόγω των σοβαρών επιπτώσεων της κράτησης, απαιτούνται αρχικές και περιοδικές εκτιμήσεις της σωματικής και πνευματικής κατάστασης των κρατούμενων από εξειδικευμένους ιατρούς. Στα άτομα αυτά θα πρέπει να δίνεται η κατάλληλη θεραπεία, ενώ μετά από τις περιοδικές επισκέψεις θα πρέπει να υποβάλλονται ιατρικές εκθέσεις.

Παιδιά

51. Οι γενικές αρχές που αφορούν την κράτηση και που αναφέρθηκαν στις Κατευθυντήριες Οδηγίες, ισχύουν κατά μείζονα λόγο (*a fortiori*) για τα παιδιά,¹⁰² που θα πρέπει κατ' αρχάς να μην κρατούνται. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΤΠ), προβλέπει συγκεκριμένες διεθνείς νομικές υποχρεώσεις ως προς τα παιδιά και παραθέτει μία σειρά από βασικές αρχές που αφορούν την προστασία τους:
- Βασικό μέλημα πρέπει να είναι **το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού**, σε όλες τις δράσεις που το επηρεάζουν, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που ζητούν άσυλο ή που είναι πρόσφυγες (Άρθρο 3 σε συνδυασμό με το Άρθρο 22, ΣΔΤΠ).
 - Πρέπει να **αποφεύγονται οι διακρίσεις** για λόγους φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων απόψεων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, περιουσιακής κατάστασης, αναπηρίας, γέννησης ή άλλης συνθήκης, ή με βάση το καθεστώς, τις δραστηριότητες, τις απόψεις ή τις πεποιθήσεις των γονιών του παιδιού, των κηδεμόνων του ή των μελών της οικογένειάς του (Άρθρο 2, ΣΔΤΠ).
 - Κάθε παιδί έχει **θεμελιώδες δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη** στο μέγιστο δυνατό βαθμό (Άρθρο 6, ΣΔΤΠ).
 - Τα παιδιά θα πρέπει να έχουν εξασφαλισμένο το **δικαίωμα να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους** και να τους δίνεται «η δέουσα βαρύτητα», ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους (Άρθρο 12, ΣΔΤΠ).¹⁰³
 - Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην **οικογενειακή ενότητα** (μεταξύ άλλων, Άρθρα 5, 8 και 16, ΣΔΤΠ) και το δικαίωμα να μην χωρίζουν από τους γονείς τους παρά την θέλησή τους (Άρθρο 9, ΣΔΤΠ). Το Άρθρο 20(1) της ΣΔΤΠ ορίζει ότι ένα παιδί που στερείται προσωρινά ή μόνιμα το οικογενειακό του περιβάλλον ή που για λόγους του δικού του βέλτιστου συμφέροντος δεν μπορεί να παραμείνει σε αυτό το περιβάλλον, έχει δικαίωμα **ειδικής προστασίας και αρωγής** από το κράτος.
 - Το Άρθρο 20(2) και (3) της Συνθήκης προβλέπει ότι τα Συμβαλλόμενα Κράτη, σε συμφωνία με το εθνικό τους δίκαιο, θα εξασφαλίζουν **εναλλακτική φροντίδα**

για αυτά τα παιδιά. Σε αυτή συμπεριλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και παραμονή σε ανάδοχη οικογένεια ή, αν χρειασθεί, η τοποθέτηση σε κατάλληλα ιδρύματα για τη φροντίδα παιδιών. Όταν εξετάζονται οι διαθέσιμες επιλογές, θα πρέπει να επιδιωχθεί η επίτευξη μιας συνέχειας στην ανατροφή του παιδιού και να ληφθεί υπόψη το εθνικό, θρησκευτικό, πολιτισμικό και γλωσσικό του υπόβαθρο.

- Το Άρθρο 22 της ΣΔΤΠ ζητά από τα Συμβαλλόμενα Κράτη να υιοθετήσουν τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε τα παιδιά που επιδιώκουν να τους αναγνωρισθεί καθεστώς πρόσφυγα ή που είναι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες, είτε είναι συνοδευόμενα είτε όχι, να έχουν την **κατάλληλη προστασία και αρωγή.**
- Το Άρθρο 37 της ΣΔΤΠ ζητά από τα Συμβαλλόμενα Κράτη να διασφαλίσουν ότι **η κράτηση των παιδιών θα χρησιμοποιείται μόνον ως έσχατο μέτρο** και για **το ελάχιστο αναγκαίο χρονικό διάστημα.**
- Όταν ο χωρισμός ενός παιδιού ή παιδιών από τους γονείς τους είναι αναπόφευκτος στα πλαίσια της κράτησης, οι γονείς και τα παιδιά έχουν δικαίωμα να γνωρίζουν από τις αρχές για το πού βρίσκεται ο άλλος, εκτός εάν αυτή η πληροφορία θα μπορούσε να αποβεί σε βάρος του παιδιού (Άρθρο 9(4), ΣΔΤΠ).

52. Σε γενικές γραμμές οι ενέργειες που αφορούν παιδιά που ζητούν άσυλο θα πρέπει να διέπονται από ένα πνεύμα **παροχής φροντίδας** - και όχι επιβολής, όπως ακριβώς και για τα παιδιά που βρίσκονται με την οικογένειά τους, και το πρωταρχικό μέλημα θα πρέπει να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Ο ιδιαίτερα ευάλωτος χαρακτήρας των παιδιών θα πρέπει να υπερέχει έναντι της ιδιότητας του «παράτυπου αλλοδαπού». ¹⁰⁴ Τα Κράτη θα πρέπει «να χρησιμοποιούν, εντός των πλαισίων των αντίστοιχων συστημάτων για την προστασία των παιδιών, τις κατάλληλες διαδικασίες για τον καθορισμό του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, οι οποίες θα διευκολύνουν τη συμμετοχή του παιδιού χωρίς διακρίσεις, στις απόψεις του θα δίνεται βαρύτητα αναλόγως της ηλικίας και της ωριμότητάς του, όσοι λαμβάνουν τις αποφάσεις θα είναι άτομα με εμπειρία στους συγκεκριμένους τομείς, και θα υπάρχει μία εξισορρόπηση όλων των σχετικών παραγόντων έτσι ώστε να αξιολογηθεί η καλύτερη λύση». ¹⁰⁵

53. Στην περίπτωση **παιδιών που συνοδεύουν τους γονείς τους**, πρέπει να γίνουν όλες οι αναγκαίες ρυθμίσεις για τη φροντίδα τους, μεταξύ άλλων και λόγω των διαπιστωμένα καταστροφικών επιπτώσεων που μπορεί να έχει η κράτηση στην ευημερία του παιδιού, καθώς και στη σωματική και πνευματική του ανάπτυξη. Στην κράτηση παιδιών με τους γονείς ή τους κηδεμόνες τους θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, μεταξύ άλλων, και το δικαίωμα στην οικογενειακή και προσωπική ζωή, η

καταλληλότητα των εγκαταστάσεων κράτησης για παιδιά¹⁰⁶ και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

54. Κατά κανόνα, **τα ασυνόδευτα ή τα παιδιά που έχουν χωρισθεί από τους γονείς τους** δεν θα πρέπει να κρατούνται. Η κράτηση δεν μπορεί να αιτιολογηθεί επειδή το παιδί είναι ασυνόδευτο ή έχει χωρισθεί από την οικογένειά του, ή επειδή είναι μετανάστης ή λόγω του καθεστώτος διαμονής του.¹⁰⁷ Όπου είναι δυνατόν πρέπει να δίνονται σε μέλη της οικογένειάς τους που έχουν ήδη την κατοικία τους στην χώρα ασύλου. Στις περιπτώσεις που αυτό δεν είναι δυνατόν, θα πρέπει να υπάρξουν εναλλακτικές λύσεις όπως ανάδοχοι οικογένειες ή ιδρύματα φιλοξενίας, που θα επιλεγούν από τις αρμόδιες αρχές για την φροντίδα του παιδιού, εξασφαλίζοντας ότι το παιδί θα έχει την κατάλληλη παρακολούθηση. Τα ιδρύματα φιλοξενίας ή οι ανάδοχοι οικογένειες θα πρέπει να καλύπτουν τις ανάγκες σωστής ανάπτυξης του παιδιού (και σωματικής και ψυχικής) ενώ παράλληλα θα πρέπει να αναζητούνται πιο μακροπρόθεσμες λύσεις.¹⁰⁸ Ένας βασικός στόχος θα πρέπει να είναι το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
55. Συχνά, η εξακριβωση της ηλικίας του παιδιού που ζητά άσυλο, αποτελεί ένα κρίσιμο θέμα που χρειάζεται τις κατάλληλες μεθόδους αξιολόγησης στα πλαίσια του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.¹⁰⁹ Λάθη στην εξακριβωση της ηλικίας μπορεί να οδηγήσουν σε αυθαίρετη κράτηση παιδιών.¹¹⁰ Μπορεί επίσης να καταλήξουν στη συστέρηση ενηλίκων με παιδιά. Πρέπει να προβλέπεται η κατάλληλη στέγαση, ανάλογα με την ηλικία και το φύλο του αιτούντος άσυλο.
56. Για τα παιδιά που κρατούνται ισχύουν οι ίδιες **ελάχιστες διαδικαστικές εγγυήσεις** όπως για τους ενήλικες, αλλά θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις δικές τους ανάγκες (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 9). Πρέπει να ορίζεται ένας ανεξάρτητος και ειδικευμένος **επίτροπος καθώς και ένας νομικός παραστάτης** για τα ασυνόδευτα παιδιά ή για τα παιδιά που έχουν χωρισθεί από τις οικογένειές τους.¹¹¹ Κατά τη διάρκεια της κράτησης τα παιδιά έχουν **δικαίωμα στην εκπαίδευση**, που πρέπει ιδανικά να παρέχεται εκτός του κέντρου κράτησης, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η συνέχιση της εκπαίδευσής τους και μετά την απελευθέρωσή τους. Πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη **για τον ελεύθερο χρόνο και το παιχνίδι τους, συχνά μαζί και με άλλα παιδιά**. Αυτό είναι σημαντικό για την πνευματική τους ανάπτυξη και συμβάλλει στο να ανακουφισθούν από το στρες και τις τραυματικές εμπειρίες (βλέπε επίσης Κατευθυντήρια Οδηγία 8).
57. Πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια και να δοθεί προτεραιότητα στην εξέταση της αίτησης ασύλου, έτσι ώστε να μπορέσουν να απελευθερωθούν άμεσα τα παιδιά και να προωθηθούν σε άλλες μορφές πλέον κατάλληλης στέγασης.¹¹²

Γυναίκες

58. Κατά γενικό κανόνα οι έγκυες και οι θηλάζουσες μπρέρες, δεν θα πρέπει να κρατούνται, ως κατηγορίες με ιδιαίτερες ανάγκες.¹¹³ Οι εναλλακτικές ρυθμίσεις που θα επιλεγούν πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους, μεταξύ άλλων, και τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης και της ανάγκης για προστασία από σεξουαλική και έμφυλη βία ή από εκμετάλλευση.¹¹⁴ Πρέπει να αναζητηθούν εναλλακτικά της κράτησης μέτρα ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα ξεχωριστών κέντρων για γυναίκες και/ή οικογένειες.
59. Όταν η κράτηση είναι αναπόφευκτη για γυναίκες που ζητούν άσυλο, είναι αναγκαίο να υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις και εξοπλισμοί έτσι ώστε να καλύπτονται οι ιδιαίτερες υγειονομικές τους ανάγκες.¹¹⁵ Πρέπει να προτιμώνται οι γυναίκες φύλακες.¹¹⁶ Το προσωπικό που θα ορισθεί να εργάζεται με γυναίκες κρατούμενες πρέπει να έχει λάβει ειδική εκπαίδευση ως προς τις ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών και τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.¹¹⁷
60. Οι γυναίκες αιτούσες άσυλο που αναφέρουν ότι έχουν κακοποιηθεί, πρέπει να λάβουν άμεση προστασία, στήριξη και συμβουλευτική, ενώ οι ισχυρισμοί τους πρέπει να διερευνηθούν από αρμόδιες και ανεξάρτητες αρχές, στα πλαίσια του σεβασμού της αρχής της εμπιστευτικότητας, ακόμη και στις περιπτώσεις που οι γυναίκες κρατούνται μαζί με τους συζύγους, συντρόφους ή άλλους συγγενείς. Τα μέτρα προστασίας πρέπει να λαμβάνουν ειδικά υπόψη τους τον κίνδυνο να υπάρξουν αντίποινα.¹¹⁸
61. Οι γυναίκες αιτούσες άσυλο που κρατούνται και που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, πρέπει να λάβουν τις κατάλληλες ιατρικές συμβουλές συμπεριλαμβανομένων και των περιπτώσεων που προκύπτει εγκυμοσύνη, ενώ πρέπει να τους δοθεί η κατάλληλη φροντίδα για τη σωματική και ψυχική τους υγεία, καθώς και στήριξη και νομική αρωγή.¹¹⁹

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9.4:

Θύματα ή δυνητικά θύματα παράνομης διακίνησης

62. Η πρόληψη της παράνομης διακίνησης ή επανα-διακίνησης των γυναικών δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως λόγος για την κράτησή τους, εκτός αν μπορεί να αιτιολογηθεί στη συγκεκριμένη ατομική περίπτωση (βλέπε Κατευθυντήρια Οδηγία 4.1). Μερικές φορές είναι αναγκαίο για αυτά τα θύματα ή δυνητικά θύματα, και κυρίως για τα παιδιά, να υπάρξουν εναλλακτικά της κράτησης μέτρα όπως ασφαλείς κατοικίες ή άλλη φροντίδα.¹²⁰

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9.5:

Αιτούντες άσυλο με αναπηρίες

63. Οι αιτούντες άσυλο με αναπηρίες πρέπει να απολαμβάνουν χωρίς διάκριση τα δικαιώματα που αναφέρονται στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες. Οι αρχές μπορεί να χρειασθεί να προβλέψουν «ειδικές εγκαταστάσεις» ή να τροποποιήσουν την πολιτική και τις πρακτικές κράτησης έτσι ώστε να συνυπολογισθούν οι συγκεκριμένες ανάγκες και απαιτήσεις τους.¹²¹ Για τα άτομα αυτά απαιτείται μία εύκολη και συστηματική εξακρίβωση της ταυτότητας και καταγραφή, έτσι ώστε να αποφεύγεται η αυθαίρετη κράτηση.¹²² Όλες οι εναλλακτικές ρυθμίσεις πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες ανάγκες τους, όπως η δυνατότητα αναφοράς από τηλεφώνου στην περίπτωση ατόμων με κινητικά προβλήματα. Κατά γενικό κανόνα, δεν πρέπει να κρατούνται άτομα με μακροχρόνια σωματικά, νοητικά, ψυχολογικά ή ψυχικά προβλήματα.¹²³ Εκτός αυτού, οι διαδικασίες μετανάστευσης πρέπει να είναι προσβάσιμες σε άτομα με αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένων και των περιπτώσεων όπου αυτό απαιτείται για να διευκολυνθεί η ελεύθερη κυκλοφορία τους.¹²⁴

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9.6:

Ηλικιωμένοι που ζητούν άσυλο

64. Οι ηλικιωμένοι που ζητούν άσυλο μπορεί να χρειάζονται ειδική φροντίδα και αρωγή λόγω της ηλικίας, της ευαλωτότητας, της μειωμένης κινητικότητας, των σωματικών και ψυχολογικών προβλημάτων τους ή λόγω άλλων συνθηκών. Η έλλειψη φροντίδας και βοήθειας ενδέχεται να καταστήσει παράνομη την κράτησή τους. Τα εναλλακτικά μέτρα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη κατάστασή τους, καθώς και τη σωματική και πνευματική τους υγεία.¹²⁵

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 9.7:

Λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, διεμφυλικοί ή μεσοφυλικά άτομα που ζητούν άσυλο

65. Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα έτσι ώστε η κράτηση λεσβίων, ομοφυλόφιλων, αμφιφυλόφιλων, διεμφυλικών ή μεσοφυλικών ατόμων που ζητούν άσυλο, να μην τους εκθέτει στον κίνδυνο βίας, κακομεταχείρισης ή σωματικής, ψυχολογικής ή σεξουαλικής κακοποίησης. Κατά περίπτωση, πρέπει να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλη ιατρική φροντίδα και συμβουλευτική. Το προσωπικό κράτησης καθώς και οι δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι που εργάζονται σε κέντρα κράτησης, πρέπει να είναι καταρτισμένοι και εκπαιδευμένοι και να γνωρίζουν τους κανόνες που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και τις αρχές της ισότητας και της μη διάκρισης που αφορούν, μεταξύ άλλων, και το σεξουαλικό προσανατολισμό ή τη σεξουαλική ταυτότητα.¹²⁶ Σε περίπτωση που δεν μπορεί να είναι ασφαλείς σε συνθήκες κράτησης, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο απελευθέρωσης ή εφαρμογής εναλλακτικών της κράτησης μέτρων. Ως προς αυτό, η απομόνωση δεν θεωρείται αποδεκτός τρόπος αντιμετώπισης ή προστασίας αυτών των ατόμων.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΑ ΟΔΗΓΙΑ 10:

Η κράτηση θα πρέπει να υπόκειται σε ανεξάρτητο έλεγχο και επιθεώρηση

66. Για να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση των συστημάτων κράτησης των μεταναστών ως προς τις αρχές της διεθνούς έννομης τάξης, είναι σημαντικό τα κέντρα κράτησης να είναι ανοιχτά για έλεγχο και επιθεώρηση από ανεξάρτητους εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς και φορείς.¹²⁷ Αυτό θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει τακτικές επισκέψεις σε κρατούμενους, σεβασμό της αρχής της εμπιστευτικότητας και της ιδιωτικότητας, ή επισκέψεις ελέγχου χωρίς προαναγγελία. Σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις και τους σχετικούς κανόνες διεθνούς προστασίας, πρέπει να δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες¹²⁸ καθώς και σε άλλους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς που έχουν εντολή σχετικά με θέματα που αφορούν την κράτηση ή την ανθρώπινη μεταχείριση.¹²⁹ Πρέπει επίσης να διευκολύνεται, κατά περίπτωση, και για λόγους ελέγχου, η πρόσβαση σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και σε ΜΚΟ. Η ανεξάρτητη και διαφανής αξιολόγηση καθώς και ο έλεγχος είναι εξίσου σημαντικές πτυχές κάθε προγράμματος εναλλακτικών της κράτησης μέτρων.¹³⁰
67. Ως προς τις συνθήκες κράτησης και την αντιμετώπιση των γυναικών, κάθε ελεγκτικός οργανισμός θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει μεταξύ των μελών του και γυναίκες.¹³¹

Εναλλακτικά της Κράτησης Μέτρα

Υπάρχει μία σειρά από εναλλακτικά της κράτησης μέτρα που αναφέρονται παρακάτω. Ορισμένα από αυτά χρησιμοποιούνται συνδυαστικά, και με τον τρόπο που υποδεικνύεται στο κυρίως κείμενο, ενώ κάποια μπορεί να επιβάλλουν μεγαλύτερους περιορισμούς στην ελευθερία ή την ελεύθερη κυκλοφορία, σε σχέση με άλλα. Ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός.

- (i) **Κατάθεση ή παράδοση εγγράφων:** Οι αιτούντες άσυλο μπορεί να κληθούν να καταθέσουν ή να παραδώσουν την ταυτότητα και/ή ταξιδιωτικά έγγραφα (όπως διαβατήρια). Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να τους δοθούν έγγραφα αντικατάστασης που επιτρέπουν την παραμονή τους στην επικράτεια και/ή την απελευθέρωσή τους εντός της κοινότητας.¹³²
- (ii) **Υποχρέωση αναφοράς:** Η υποχρέωση περιοδικής αναφοράς στις αρχές μετανάστευσης ή σε άλλες αρχές (π.χ. στην αστυνομία), μπορεί να επιβληθεί σε ορισμένους αιτούντες άσυλο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος τους. Η αναφορά αυτή θα μπορούσε να είναι περιοδική ή να προγραμματισθεί ανάλογα με τις ακροάσεις για χορήγηση ασύλου και/ή άλλες επίσημες συναντήσεις. Η αναφορά θα μπορούσε επίσης να δίνεται σε μια ΜΚΟ ή σε κάποιον ιδιώτη στα πλαίσια των μέτρων εποπτείας της κοινότητας (βλέπε vii).

Εντούτοις, ιδιαίτερα επαχθείς συνθήκες αναφοράς, μπορούν να οδηγήσουν σε μη συμμόρφωση και να εξωθήσουν άτομα που έχουν διάθεση να συνεργασθούν, στο να παρατηρήσουν. Η υποχρέωση αναφοράς για παράδειγμα που σημαίνει ότι ένας αιτών άσυλο και/ή η οικογένειά του/της πρέπει να διανύουν μία μεγάλη απόσταση με δικά τους έξοδα, μπορεί να

οδηγήσει σε άρνηση συνεργασίας λόγω αδυναμίας συμμόρφωσης, ενώ μπορεί να αποτελέσει άδικη διάκριση για οικονομικούς λόγους.¹³³

Η συχνότητα της υποχρέωσης αναφοράς θα πρέπει να μειώνεται σταδιακά

- είτε αυτόματα είτε κατόπιν αιτήματος - έτσι ώστε να υπάρχει η βεβαιότητα ότι οι επιβαλλόμενες συνθήκες συνεχίζουν να είναι αναγκαίες, εύλογες και ανάλογες. Οποιαδήποτε επιδείνωση των όρων αναφοράς ή οποιοσδήποτε επιπλέον περιορισμός πρέπει να είναι ανάλογος με τον επιδιωκόμενο σκοπό και να βασίζεται σε αντικειμενική και ατομική αξιολόγηση, για παράδειγμα, ενός αυξημένου κινδύνου φυγής.

- (iii) **Ορισμός τύπου κατοικίας:** Οι αιτούντες άσυλο θα μπορούσαν να αφεθούν ελεύθεροι υπό τον όρο ότι θα διαμένουν σε μία συγκεκριμένη διεύθυνση ή σε μία συγκεκριμένη διοικητική περιφέρεια, μέχρις ότου καθορισθεί το καθεστώς τους. Μπορεί επίσης να ζητηθεί από τους αιτούντες άσυλο να πάρουν έγκριση αν επιθυμούν να κινηθούν εκτός της διοικητικά ορισμένης περιφέρειας, ή να ενημερώσουν τις αρχές αν αλλάξουν διεύθυνση στην ίδια διοικητική περιφέρεια. Είναι σκόπιμο να επιλέγονται τόποι κατοικίας που βοηθούν την επανένωση των οικογενειών ή την εγγύτητα με συγγενείς¹³⁴ και/ή άλλα δίκτυα υποστήριξης. Ορισμός τύπου κατοικίας θα μπορούσε να περιλαμβάνει και τη διαμονή σε συγκεκριμένα ανοιχτά κέντρα υποδοχής ή ασύλου, σύμφωνα με τους κανόνες λειτουργίας αυτών των κέντρων (βλέπε iv).
- (iv) **Διαμονή σε ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά κέντρα υποδοχής ή ασύλου:** Η απελευθέρωση και η μετέπειτα διαμονή σε ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά κέντρα υποδοχής ή ασύλου, υπό τον όρο της υποχρέωσης διαμονής στη συγκεκριμένη διεύθυνση, αποτελεί μία άλλη μορφή ορισμού κατοικίας (βλέπε iii). Τα ημι-ανοιχτά κέντρα μπορεί να θέτουν ορισμένους κανόνες και κανονισμούς που συμβάλλουν στην εύρυθμη διαχείρισή τους, όπως απαγόρευση της κυκλοφορίας και/ή υποχρέωση υπογραφής κατά την είσοδο και έξοδο από το κέντρο. Η γενική ελευθερία κυκλοφορίας εντός και εκτός του κέντρου, πρέπει πάντως να γίνεται σεβαστή για να μην μετατραπεί σε μίας μορφής κράτηση.
- (v) **Παρουσία εγγυητή:** Μία εναλλακτική ρύθμιση προβλέπει κάποιον εγγυητή του αιτούντος άσυλο που θα είναι υπεύθυνος για την εμφάνισή του στις επίσημες συναντήσεις και ακροάσεις ή για την αναφορά που θα πρέπει να δίνει με βάση τους όρους απελευθέρωσής του. Η αδυναμία εμφάνισης θα μπορούσε να συνεπάγεται κάποιο πρόστιμο (κύρωση) - το πιθανότερο την κατάσχεση χρηματικού ποσού -

που θα κληθεί να καταβάλει ο εγγυητής. Εγγυητής θα μπορούσε να είναι ένα μέλος της οικογένειας, μία ΜΚΟ ή μία ομάδα στην κοινότητα.

- (vi) **Απελευθέρωση με εγγύηση:** Το εναλλακτικό αυτό μέτρο δίνει την δυνατότητα στους αιτούντες άσυλο που είναι υπό κράτηση να ζητήσουν την απελευθέρωσή τους με καταβολή εγγύησης. Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσε να επιβληθεί οποιοσδήποτε από τους παραπάνω (ii) - (v) όρους. Για να μπορεί να δοθεί η δυνατότητα χρήσης εγγυήσεων σε άτομα που ζητούν άσυλο, είναι σκόπιμο οι ακροάσεις για τη χορήγηση εγγύησης να είναι αυτόματες. Άλλως, οι αιτούντες άσυλο θα πρέπει να ενημερώνονται για την ύπαρξη εγγυήσεων στις οποίες θα πρέπει να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση. Η δυνατότητα επικοινωνίας με νομικό παραστάτη αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την προσβασιμότητα στη χρήση εγγύησης. Το ποσό της εγγύησης θα πρέπει να είναι λογικό, ανάλογο με την κατάσταση του ατόμου που ζητά άσυλο, και όχι τόσο υψηλό ώστε να είναι θεωρητικής αξίας και μόνον.

Τα συστήματα εγγυήσεων και εγγυητών τείνουν να οδηγούν σε αρνητικές διακρίσεις σε βάρος ατόμων με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες ή με ελλείψεις διασυνδέσεις εντός της κοινότητας. Κατά συνέπεια, εκεί όπου υπάρχουν συστήματα εγγυητών και εγγυήσεων, οι αρχές πρέπει να διερευνούν επιλογές που δεν απαιτούν από τους αιτούντες άσυλο να καταβάλουν ένα χρηματικό ποσό. Θα μπορούσαν για παράδειγμα να «χρεωθούν» σε μία ΜΚΟ και είτε η ΜΚΟ να δρα ως εγγυητής (βλέπε σημείο V) είτε να υπάρχει συμφωνία με την κυβέρνηση.¹³⁵ Όταν πρόκειται για μέτρα που αφορούν ΜΚΟ και άλλες οργανώσεις, πρέπει να προβλέπονται επιθεωρήσεις και επιτήρηση έτσι ώστε να υπάρχει προστασία από καταχρήσεις και/ή εκμετάλλευση. Πάντως, αυτό που πρέπει να αξιολογείται είναι το κατά πόσον η πληρωμή μίας εγγύησης ή ο ορισμός ενός εγγυητή είναι αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η συστηματική απαίτηση από τα άτομα που ζητούν άσυλο να καταβάλουν μία εγγύηση και/ή να ορίσουν έναν εγγυητή με συνεπαγόμενη κράτησή τους (ή συνέχιση της κράτησης) σε περίπτωση που δεν συμμορφωθούν, αποτελεί ένδειξη ότι το σύστημα είναι αυθαίρετο και δεν εξατομικεύεται ανάλογα με την περίπτωση.

- (vii) **Μέτρα για εποπτεία της κοινότητας:** Τα συστήματα εποπτείας της κοινότητας αναφέρονται σε ένα ευρύ φάσμα πρακτικών βάσει των οποίων άτομα και οικογένειες απελευθερώνονται στην κοινότητα, ενώ υπάρχει ένας βαθμός υποστήριξης και καθοδήγησης (δηλαδή «εποπτείας»). Μεταξύ των μέτρων

αυτών μπορεί να συμπεριλαμβάνεται υποστήριξη για την ανεύρεση στέγης στην περιοχή, σχολείου ή εργασίας, ή ακόμη άμεση παροχή αγαθών, εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή άλλων υπηρεσιών. Η «εποπτεία» μπορεί να γίνεται σε ανοιχτά ή ημι-ανοιχτά κέντρα υποδοχής ή ασύλου ή στα γραφεία της αρμόδιας υπηρεσίας ενώ το άτομο ζει ελεύθερο στην κοινότητα. Η εποπτεία μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση για την απελευθέρωση του αιτούντος άσυλο και μπορεί να συνεπάγεται άμεση αναφορά στην αρμόδια υπηρεσία ή εναλλακτικά στις αρχές μετανάστευσης ή σε άλλες αρμόδιες αρχές ξεχωριστά (βλέπε ii).

Η εποπτεία μπορεί να είναι προαιρετική, να υπάρχει δηλαδή ενημέρωση για τις παρεχόμενες υπηρεσίες χωρίς υποχρέωση συμμετοχής. Η εποπτεία μπορεί επίσης να αφορά διαχείριση υποθέσεων (βλέπε πιο κάτω).

Συμπληρωματικά μέτρα και άλλα θέματα

Διαχείριση υποθέσεων

Η διαχείριση υποθέσεων θεωρείται σημαντικό συστατικό σε αρκετές πολιτικές και εναλλακτικά της κράτησης προγράμματα, αλλά αποτελεί και ένα στοιχείο των καλών συστημάτων ασύλου. Η διαχείριση υποθέσεων αποτελεί στρατηγική για την υποστήριξη και την αντιμετώπιση ατόμων και αιτήσεων ασύλου ενόσω επιλύεται το θέμα του καθεστώτος τους. Ιδιαίτερη σημασία έχει η ορθή λήψη αποφάσεων, η έγκαιρη και δίκαιη ρύθμιση του καθεστώτος, οι βελτιωμένοι μηχανισμοί αντιμετώπισης και η ευημερία των ατόμων.¹³⁶ Οι πολιτικές αυτές οδήγησαν σε εποικοδομητική συμμετοχή στη διαδικασία ασύλου και σε βελτίωση των ποσοστών συμμόρφωσης και της συνεργασίας.

Η διαχείριση υποθέσεων αποτελεί μέρος μιας ολοκληρωμένης διαδικασίας που ξεκινά από ένα πρώτο στάδιο με την υποβολή αίτησης ασύλου και συνεχίζεται μέχρι την απόκτηση καθεστώτος πρόσφυγα ή νόμιμης άδειας διαμονής, ή την εκτέλεση της απέλασης. Για κάθε άτομο που ζητά άσυλο, ορίζεται ένας «διαχειριστής» που είναι υπεύθυνος για ολόκληρη την ατομική περίπτωση σε όλα τα στάδια. Ο «διαχειριστής» αυτός παρέχει σαφείς και έγκυρες πληροφορίες και συμβουλές για τη διαδικασία ασύλου (καθώς και για άλλες διαδικασίες του μεταναστευτικού και/ή επιστροφής, κατά περίπτωση), όπως και για ο,τιδήποτε αφορά την απελευθέρωσή τους και τις επιπτώσεις της μη συνεργασίας. Πρόκειται για μία αυτόνομη διαδικασία, αλλά έχει διαγνωσθεί ως ένας παράγοντας επιτυχίας των εναλλακτικών της κράτησης

προγραμμάτων. Έχει επίσης διαπιστωθεί ότι η διαφάνεια, η ανταλλαγή πληροφοριών και η καλή συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων συμβάλλουν στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και στη βελτίωση των ποσοστών συμμόρφωσης.¹³⁷

Δεξιότητες και προσωπικότητα των μελών του προσωπικού

Οι δεξιότητες και η προσωπικότητα των μελών του προσωπικού μπορεί να παίξουν ρόλο στην επιτυχία ή την αποτυχία των εναλλακτικών της κράτησης μέτρων. Η πρόσληψη και η κατάρτιση του προσωπικού θα πρέπει να γίνεται με σωστά κριτήρια διαχείρισης που συμπεριλαμβάνουν εξατομικευμένη κατάρτιση, σεμινάρια και/ή πιστοποίηση.¹³⁸ Οι κώδικες δεοντολογίας καθώς και άλλοι κανόνες συμπεριφοράς του προσωπικού, μπορεί να αποτελέσουν σημαντικές πτυχές των μέτρων κράτησης και των εναλλακτικών της κράτησης μέτρων.

Εναλλακτικά της κράτησης μέτρα που εφαρμόζονται από ΜΚΟ ή ιδιώτες αναδόχους

Στις περιπτώσεις που **ΜΚΟ ή ιδιώτες υλοποιούν τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα**, θα πρέπει να υπογραφεί μια νομικά δεσμευτική συμφωνία με την αρμόδια κυβερνητική αρχή. Η συμφωνία αυτή θα ελέγχεται τακτικά από τις αρχές, από εθνικούς ανεξάρτητους ελεγκτές και/ή διεθνείς οργανώσεις ή φορείς (όπως η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες). Θα καθορίζει τους ρόλους και τις ευθύνες του κάθε φορέα, θα ρυθμίζει θέματα καταγγελιών και επιθεώρησης και θα καταγγέλλει τη συμφωνία αν δεν γίνονται σεβαστοί οι όροι της. Είναι σημαντικό οι συμφωνίες να μην παρέχουν κίνητρα για αυστηρότερα μέτρα από αυτά που είναι απολύτως αναγκαία. Ανεξάρτητα από το ρόλο που έχουν οι μη κυβερνητικές ή ιδιωτικές οργανώσεις στη διαχείριση και/ή εφαρμογή εναλλακτικών μέτρων, και μολονότι η καλή πρακτική μπορεί να επιβάλει τη συμβατική υποχρέωση των φορέων αυτών να λαμβάνουν υπόψη την ευημερία των κρατουμένων, το κράτος παραμένει, βάσει του διεθνούς δικαίου, υπεύθυνο για την εξασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το σεβασμό των κανόνων που αφορούν τους πρόσφυγες. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι ένας μη κρατικός φορέας δεν μπορεί να λάβει απόφαση επιβολής περιορισμών της ελευθερίας ή της ελεύθερης κυκλοφορίας.¹³⁹

Ο ρόλος των μη κυβερνητικών ή των ιδιωτικών οργανώσεων στη διαδικασία **εφαρμογής εντολών προς συμμόρφωση** (όπως η αναφορά στις αρχές περιπτώσεων απουσίας ή διαφυγής, έτσι ώστε να υπάρξει παρακολούθηση), ποικίλει. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι αναγκαίο να συμμετέχουν οι οργανώσεις αυτές στη διαδικασία εφαρμογής εντολών προς συμμόρφωση.

Υποσημειώσεις

1. Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (HRC), *CCPR General Comment No 15: The position of Aliens under the Covenant*, 11 Απριλίου 1986, παρ. 5, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45139acfc.html>. Βλέπε, επίσης, *Υπόθεση Moustaqim κατά Βελγίου*, 1991, Συμβούλιο της Ευρώπης: Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), Αριθ. Προσφυγής 26/1989/186/246, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ea7cce72> και *Vilvarajah and Others v. The United Kingdom*, (1991), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 45/1990/236/302-306, παρ. 103, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b7008.html>.
2. Βλέπε, ειδικότερα, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), *Conclusion on reception of asylum-seekers in the context of individual asylum systems*, No. 93 (LIII) - 2002, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3dafdd344.html>. Όλες οι αποφάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής διατίθενται επίσης ανά θέμα στο UNHCR, *A Thematic Compilation of Executive Committee Conclusions*, 6η έκδοση, Ιούνιος 2011, <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain?page=search&docid=4f50cfbb2&skip=0&query=thematic%20compilation>
3. UNHCR, *Refugee Protection and Mixed Migration: The 10-Point Plan in Action*, Φεβρουάριος 2011, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4d9430ea2.html>.
4. A. Edwards, *Back to Basics: The Right to Liberty and Security of Person and "Alternatives to Detention" of Refugees, Asylum-Seekers, Stateless Persons and Other Migrants*, UNHCR Legal and Protection Policy Research Series, PPLA/2011/01. Αναθεωρ.1, Απρίλιος 2011, σελίδα 1 ("Δεν υπάρχουν εμπειρικά στοιχεία ότι η προοπτική της κράτησης αποτρέπει την παράτυπη μετανάστευση ή αποθαρρύνει την αναζήτηση ασύλου") (Edwards, *Back to Basics: The Right to Liberty and Security of Person and "Alternatives to Detention"*), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4dc933fd2.html>, όπως αναφέρεται στην Έκθεση του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Μεταναστών François Crépeau, A/HRC/20/24, 2 Απριλίου 2012, παρ. 8, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e0bb62.html>.
5. Απαιτείται μια σαφής διάκριση μεταξύ ανιθαγενών που αιτούνται άσυλο σε άλλες χώρες και ανιθαγενών που διαμένουν στη «δική τους» χώρα σύμφωνα με το άρθρο 12(4) του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ), 1966. Το Σύμφωνο αφορά άτομα, επί μακρόν διαμένοντες σε μία χώρα, που συνήθως πρόκειται για τη χώρα όπου γεννήθηκαν. Ευρισκόμενοι στη «χώρα τους», έχουν το δικαίωμα εισόδου και παραμονής, με σημαντικές επιπτώσεις για το καθεστώς τους

σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Οι κανόνες που διέπουν το αποδεκτό της κράτησης, είναι διαφορετικοί στις δύο αυτές ομάδες ατόμων (Κατευθυντήρια Οδηγία 4.1). Ως προς την πρώτη κατηγορία, ισχύουν τα όσα προβλέπονται στις παρούσες Κατευθυντήριες Οδηγίες. Ωστόσο, τέτοιου τύπου απολογίες για την κράτηση ανιθαγενών που διαμένουν στη «δική τους» χώρα, μπορεί να οδηγήσουν σε πολλές περιπτώσεις σε αυθαίρετη και παράνομη (συμπεριλαμβανομένης και της αορίστου χρόνου) κράτηση. Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με την κράτηση και τους ανιθαγενείς βλέπε, UNHCR, *Guidelines on Statelessness No. 2: Procedures for Determining whether an Individual is a Stateless Person*, 5 Απριλίου 2012, HCR/GS/12/02, παρ. 59-62, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f7dafb52.html>.

6. Ο όρος «'άτομα που διαπιστώθηκε ότι δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας' νοείται ως άτομα που έχουν ζητήσει διεθνή προστασία και που έπειτα από προσεκτική εξέταση των ισχυρισμών τους στο πλαίσιο δικαίων διαδικασιών, διαπιστώθηκε ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για υπαγωγή σε προσφυγικό καθεστώς με βάση τα κριτήρια της Σύμβασης του 1951, ούτε ότι χρήζουν διεθνούς προστασίας σύμφωνα με άλλες διεθνείς υποχρεώσεις ή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο», βλέπε, Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), *Conclusion on the Return of Persons Found Not to be in Need of International Protection*, Αριθ. 96 (LIV) - 2003, προοίμιο, παρ. 6, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/3f93b1ca4.html>.
7. Βλέπε παρακάτω υποσημείωση 22.
8. *Guzzardi v. Italy*, (1980), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 7367/76, παρ. 93, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502d42952.html>.
9. *Amuur v. France*, (1996), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 19776/92, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b76710.html>.
10. Βλέπε, για παράδειγμα, *Guzzardi v. Italy*, ανωτέρω υποσημείωση 8.
11. Βλέπε, για παράδειγμα, *Medvedyev and others v. France*, (2010), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 3394/03, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502d45dc2.html> και *J.H.A. v. Spain*, Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων (CAT), CAT/C/41/D/323/2007, 21 Νοεμβρίου 2008, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4a939d542.html>.
12. Ο όρος “εξω-εδαφική” κράτηση αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στη μεταφορά και την κράτηση αιτούντων άσυλο στην επικράτεια μίας άλλης χώρας, στο πλαίσιο συμφωνίας με τη χώρα αυτή. Η ευθύνη του αποστέλλοντος κράτους ως προς τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον τόπο κράτησης εξαρτάται από μία σειρά παραγόντων, βλέπε, για παράδειγμα, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Γνωμοδότηση για την Εξω-εδαφική Εφαρμογή της Αρχής της μη Επαναπροώθησης στο πλαίσιο της Σύμβασης του 1951 και του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 26 Ιανουαρίου 2007, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/openssl.pdf?reldoc=y&docid=4c22ff542>.
13. A. Edwards, *Back to Basics: The Right to Liberty and Security of Person and “Alternatives*

to Detention”, ανωτέρω υποσημείωση 4, Εικόνα 1.

14. Άρθρο 1(A) (2), Σύμβαση σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων του 1951 (Σύμβαση του 1951) όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων, 1967.
15. Βλέπε, ειδικότερα, Άρθρο Ι(2), Σύμβαση που αφορά τα Ειδικά Θέματα των Προβλημάτων των Προσφύγων στην Αφρική, 1969, (Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΥ)), Συμπέρασμα Αριθ. 3, Διακήρυξη της Καρθαγένης για τους Πρόσφυγες, Συνέδριο για τη Διεθνή Προστασία των Προσφύγων στην Κεντρική Αμερική, Μεξικό και Παναμά, 1984 (Διακήρυξη της Καρθαγένης του 1984).
16. Βλέπε, ειδικότερα, Ευρωπαϊκή Ένωση, Οδηγία του Συμβουλίου 2011/95/ΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με τις Απαιτήσεις για την Αναγνώριση των Υψηλώς Τρίτων Χωρών ή των Απάτριδων ως Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας, για ένα Ενιαίο Καθεστώς για τους Πρόσφυγες ή για τα Άτομα που Δικαιούνται Επικουρική Προστασία και για το Περιεχόμενο της Παρεχόμενης Προστασίας (αναδιτύπωση), 20 Δεκεμβρίου 2011, διατίθεται στο: http://www.unhcr.gr/no_cache/prostasia/to-asylo-stin-eyropi/nomothesia-tis-ee.html?cid=681&did=1263&sechash=e55f28fa Ευρωπαϊκή Ένωση, Οδηγία του Συμβουλίου 2001/55/ΕΕ της 20^{ης} Ιουλίου 2001 σχετικά με τις Ελάχιστες Προδιαγραφές Παροχής Προσωρινής Προστασίας σε Περίπτωση Μαζικής Εισροής Εκτοπισθέντων και Μέτρα για τη Δίκαιη Κατανομή των Βαρών Μεταξύ Κρατών Μελών όσον αφορά την Υποδοχή και την Αντιμετώπιση των Συνεπειών της Υποδοχής αυτών των ατόμων, 7 Αυγούστου 2001, διατίθεται στο: http://www.unhcr.gr/no_cache/prostasia/to-asylo-stin-eyropi/nomothesia-tis-ee.html?cid=681&did=673&sechash=387ef577
17. Άρθρο 1 της Σύμβασης για το Καθεστώς των Ανιθαγενών, 1954. Βλέπε, περαιτέρω, UNHCR, *Guidelines on Statelessness No. 1: The definition of “Stateless Person” in Article 1(1) of the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons*, 20 Φεβρουαρίου 2012, HCR/GS/12/01, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f4371b82.html>.
18. Άρθρο 1(A) (2), δεύτερη παράγραφος, Σύμβαση του 1951.
19. Άρθρο 14 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΟΔΑΔ), 1948, Άρθρο 22 (7) της Αμερικανικής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ΑΣΑΔ), Άρθρο 12(3) του Αφρικανικού Καταστατικού Χάρτη των Δικαιωμάτων των Ανθρώπων και των Λαών (ΑΚΧΔΑΛ), Άρθρο 27 της Αμερικανικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων του Ανθρώπου (ΑΔΔΥΑ), 1948, Άρθρο 18 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΧΘΔΕΕ), 2000.
20. Άρθρο 31, Σύμβαση του 1951.
21. Βλέπε, για παράδειγμα, Άρθρα 3 και 9 της ΟΔΑΔ, Άρθρο 9 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ), Άρθρα 1 και 25 της ΑΔΔΥΑ, Άρθρο 6 του ΑΚΧΔΑΛ, Άρθρο 7 της ΑΣΑΔ, Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), Άρθρο 6 του ΧΘΔΕΕ.

22. Βλέπε, για παράδειγμα, Άρθρο 12 του ΔΣΑΠΔ, που καλύπτει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και επιλογής κατοικίας σε άτομα που διαμένουν νόμιμα στο έδαφος ενός Κράτους, καθώς και το δικαίωμα αναχώρησης από μία χώρα συμπεριλαμβανομένης και της δικής τους. Βλέπε, επίσης, Άρθρο 12 του ΑΚΧΔΑΛ, 1981, Άρθρο 22 της ΑΣΑΔ, 1969, Άρθρο 2 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) (τροποποιημένο), 1950, Άρθρο 2, Πρωτόκολλο υπ' αριθ. 4 της ΕΣΔΑ, Περί Αναγνώρισης Ορισμένων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών Πέραν Αυτών που Ήδη Περιλαμβάνονται στη Σύμβαση και στο Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο Σ' αυτήν, 1963, Άρθρο 45 του ΧΘΔΕΕ.
23. Βλέπε, Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Κράτηση Προσφύγων και Αιτούντων Άσυλο*, No. 44 (ΧΧΧVII), 1986, παρ. (β), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4d511f682>. Βλέπε επίσης ειδικότερα, UNHCR ExCom, No. 55 (XL) - 1989, παρ. (g), 85 (XLIX) - 1998, παρ.(cc), (dd) and (ee) και 89 (LI) - 2000, τρίτη παράγραφος. Διατίθενται όλα στο: <http://www.unhcr.org/3d4ab3ff2.html>.
24. Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (HRC), *General Comment No. 18: Non Discrimination*, 10 Νοεμβρίου 1989, παρ. 1, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/453883fa8.html>; HRC *General Comment No 15: The position of Aliens under the Covenant*, ανωτέρω υποσημείωση 1.
25. Το Άρθρο 31(2) της Σύμβασης του 1951 προβλέπει ότι: «*Αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα εφαρμόζουν επί των κινήσεων των προσφύγων τούτων μόνον τα απαραίτητα περιοριστικά μέτρα. Τα περιοριστικά μέτρα θα εφαρμόζονται μόνον μέχρις ότου ρυθμισθή το Καθεστώς των επί του εδάφους της χώρας της εισδοχής ευρισκομένων προσφύγων ή αποκτήσουν ούτοι άδειαν εισόδου εις ετέραν χώραν. Προς λήψιν της τοιαύτης αδείας, αι Συμβαλλόμενοι Χώροι θα παράσχουν εις τους πρόσφυγας λογικές προθεσμίας ως και άσπασας τας αναγκαίας διευκολύνσεις*». Βλέπε, UNHCR, *Global Consultations on International Protection: Summary Conclusions on Article 31 of the 1951 Convention - Revised*, Geneva Expert Roundtable, 8-9 Νοεμβρίου 2001 (UNHCR Global Consultations Summary Conclusions: Article 31 of the 1951 Convention), παρ. 3, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/419c783f4.pdf>. Βλέπε, επίσης, UNHCR, *Global Consultations on International Protection/Third Track: Reception of Asylum-Seekers, Including Standards of Treatment, in the Context of Individual Asylum Systems*, 4 Σεπτεμβρίου 2001, EC/GC/01/17 (UNHCR Global Consultations: Reception of Asylum-Seekers), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3bfa81864.html>.
26. Το Άρθρο 26 της Σύμβασης του 1951 προβλέπει: “*Πάσα Συμβαλλομένη Χώρα θα επιφυλάσσει εις τους νομίμως διαμένοντας επί του εδάφους αυτής πρόσφυγας, το δικαίωμα τόσοσ εκλογής του τόπου διαμονής αυτών όσον και ελευθέρας κυκλοφορίας, υπό την επιφύλαξιν τυχόν υπάρξεως κανόνων εφαρμοζομένων, υπό τας ίδιās συνθήκας, εις αλλοδαπούς εν γενει.*” Το Άρθρο 26 της Σύμβασης του 1954 για το Καθεστώς των Ανιθαγενών περιλαμβάνει ταυτόσημη διάταξη.

27. UNHCR, “*Lawfully Staying*” - *A Note on Interpretation*, 1988, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/42ad93304.pdf>. UNHCR Global Consultations: *Reception of Asylum-Seekers*, ανωτέρω υποσημείωση 25, παρ. 3, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3bfa81864.html>.
28. Για παράδειγμα, το Άρθρο 9(1) του ΔΣΑΠΔ αναφέρει ρητά ότι: “*Κανείς δεν στερείται την ελευθερία του, παρά μόνο στις περιπτώσεις και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος.*”
29. *Loκρο and Touré v. Hungary*, (2011), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 10816/10, παρ. 21 (τελική απόφαση), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e8ac6652.html>.
30. *Ibid.* Το ΕΔΔΑ ανέφερε ότι “*Θα πρέπει επιπλέον να εξασφαλιστεί ότι η κράτηση κατά την υπό εξέταση περίοδο ήταν συμβατή με το σκοπό της σχετικής διάταξης, που αφορά την αποφυγή στέρξης της ελευθερίας ενός ατόμου με αυθαίρετο τρόπο.*”
31. *Bozano v. France*, (1986), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 9990/82, παρ. 54, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4029fa4f4.html>. *Case of H.L. v. the United Kingdom*, (2004), Αριθ. Προσφυγής 45508/99, ΕΔΔΑ, παρ. 114, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502d48822.html>. Βλέπε, επίσης, *Dougoz v. Greece*, (2001), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 40907/98, παρ. 55: ο νόμος θα πρέπει να είναι «*επαρκώς προσβάσιμος και ακριβής έτσι ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος αυθαιρέσιων*», διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3deb8d884.html>.
32. Η γενική αρχή ότι οι νόμοι δεν θα πρέπει να έχουν αναδρομική ισχύ ορίζεται σαφώς στην πλειοψηφία των εννόμων τάξεων, ειδικά ως προς την ποινική δίωξη, τη σύλληψη ή την κράτηση: βλέπε, για παράδειγμα, το Άρθρο 25 της ΑΔΔΥΑ, που προβλέπει εν μέρει ότι «*κανένα άτομο δεν μπορεί να στερηθεί την ελευθερία του με εξαίρεση τις περιπτώσεις και σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται στο προϋπάρχον δίκαιο*». Βλέπε, επίσης, *Amuur v. France*, παραπάνω υποσημείωση 9, παρ. 53.
33. Αυτή είναι η πρόταση της Ομάδας Εργασίας του ΟΗΕ για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Fifty-sixth session of the Commission on Human Rights*, E/CN.4/2000/4, 28 Δεκεμβρίου 1999, Παράρτημα ΙΙ, Διαβούλευση Αριθ. 5, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/3b00f25a6.pdf>.
34. *Louled Massoud v. Malta* (2010), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 24340/08, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4c6ba1232.html>.
35. Σε περίπτωση εξαιρετικού δημόσιου κινδύνου ενδέχεται να υπάρξει παρέκκλιση από το άρθρο 9 του ΔΣΑΠΔ «*στον βαθμό που οι περιστάσεις το απαιτούν*» και «*υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά δεν θα είναι ασυμβίβαστα προς τις άλλες υποχρεώσεις που τους επιβάλλει το διεθνές δίκαιο και δεν θα συνεπάγονται καμία διάκριση...*» (Άρθρο 4, ΔΣΑΠΔ). Επίσης, *A v. Australia*, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC), Ανακοίνωση Αριθ. 560/1993, 3 Απριλίου 1997, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b71a0.html>, που διαπίστωσε ότι δεν προκύπτει ότι η κράτηση των αιτούντων άσυλο απαγορεύθηκε με βάση το διεθνές εθιμικό δίκαιο (παρ. 9.3).

36. *Van Alphen v. The Netherlands*, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC), Ανακοίνωση Αριθ. 305/1988, 23 Ιουλίου 1990, παρ. 5.8, διατίθεται στο: <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/SDDecisionsVol3en.pdf>.
37. *Ibid* και *A. v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35, παρ. 9.2-9.4 (περί αναλογικότητας).
38. Βλέπε, για παράδειγμα, *A. v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35, *C. v. Australia*, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Ανακοίνωση Αριθ. 900/1999, 28 Οκτωβρίου 2002, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f588ef00.html>.
39. *A. v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35, παρ. 9.
40. Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report of the Working Group on Arbitrary Detention*, 16 Φεβρουαρίου 2009, A/HRC/10/21, παρ. 67, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e0de72.html>. Ορισμένα περιφερειακά όργανα, περιορίζουν ρητά τους λόγους κράτησης μεταναστών: για παράδειγμα το άρθρο 5(στ) της ΕΣΔΑ αναφέρει: «Ουδείς επιτρέπεται να στερηθεί της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν: (στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθῃ παρανόμως εν τη χώρα ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.»
41. *A. v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35, παρ. 9.4.
42. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Κράτηση Προσφύγων και Απουόντων Άσυλο*, ανωτέρω υποσημείωση 23, παρ. (β).
43. Συμμαχία κατά της Κράτησης (IDC), *There are alternatives*, 2011, διατίθεται στο: <http://idcoalition.org/cap/handbook>.
44. *R (on the application of Suckrajh) v. (1) Asylum and Immigration Tribunal and (2) The Secretary of State for the Home Department*, EWCA Civ 938, Ηνωμένο Βασίλειο: Εφετείο (Αγγλία και Ουαλία), 29 Ιουλίου 2011, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e38024f2.html>.
45. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Το πρόβλημα των προφανώς αβάσιμων ή καταχρηστικών αιτήσεων για το καθεστώς του πρόσφυγα ή της παροχής ασύλου*, 20 Οκτωβρίου 1983, No 30 (XXXIV), 1983, παρ. (δ), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4d0227532>.
46. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Κράτηση Προσφύγων και Απουόντων Άσυλο*, ανωτέρω υποσημείωση 23, παρ. (β).
47. Βλέπε, για παράδειγμα, Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), Συμπεράσματα Αριθ. 58 (XL) - 1989, *Problem of Refugees and Asylum-Seekers who Move in an Irregular Manner from a Country in Which They Had Already Found Protection*, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/3ae68c4380.html>. Βλέπε, επίσης, UNHCR, *Global Consultations Summary Conclusions: Article 31 of the 1951 Convention*,

ανωτέρω υποσημείωση 25.

48. Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR), *Global Roundtable on Alternatives to Detention of Asylum-Seekers, Refugees, Migrants and Stateless Persons: Summary Conclusions*, Μάιος 2011 (Global Roundtable Summary Conclusions), παρ. 6, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e315b882.html>. Βλέπε, επίσης, UNHCR, *Guidelines on Statelessness No.2: Procedures for Determining Whether an Individual is a Stateless Person*, 5 Απριλίου 2012, HCR/GS/12/02 διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f7dafb52.html>.
49. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Κράτηση Προσφύγων και Απούλων Άσυλο*, ανωτέρω υποσημείωση 23, παρ. (β).
50. Σχετικά με την έννοια της εθνικής ασφάλειας, βλέπε, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *The Siracusa Principles on the Limitation and Derogation Provisions in the International Covenant on Civil and Political Rights*, 28 Σεπτεμβρίου 1984, E/CN.4/1985/4, παρ. 29-32, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4672bc122.html>.
51. Βλέπε, για παράδειγμα, *A. and others v. The United Kingdom*, (2009), ΕΕΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 3455/05, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/499d4a1b2.html>.
52. Βλέπε, *Bozano v. France*, ανωτέρω υποσημείωση 31, *Shamsa c. Pologne*, (2003), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγών 45355/99 και 45357/99, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/402b584e4.html>. *Bazo González C. Espagne*, (2008), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 30643/04, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e31e42.html> και *Amuur v. France*, ανωτέρω υποσημείωση 9.
53. Άρθρο 31, Σύμβαση του 1951, Άρθρο 18(1), *Οδηγία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αρ. 2005/85/ΕΚ της 1ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις Ελάχιστες Προδιαγραφές για τις Διαδικασίες με τις οποίες τα Κράτη Μέλη χορηγούν και Ανακαλούν το Καθεστώς του Πρόσφυγα*, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opedocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c493ce72>.
54. Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Seventh Session of the Human Rights Council*, Α/ΗCR/7/4, 10 Ιανουαρίου 2008, παρ. 53: «η ποινικοποίηση της παράνομης εισόδου σε μια χώρα υπερβαίνει το νόμιμο συμφέρον των κρατών να ελέγχουν και να ρυθμίζουν την παράνομη μετανάστευση και οδηγεί σε άσκοπη [και ως εκ τούτου αυθαίρετη] κράτηση.» Διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e0eb02.html>.
55. Άρθρο 5 (3), ΑΣΑΔ, Άρθρο 7 (2), ΑΚΧΔΑΛ, Άρθρο 5(3), ΧΘΔΕΕ.
56. Βλέπε, *Loκρο and Touré v. Hungary*, ανωτέρω υποσημείωση 29, Υπόθεση *R.U. κατά Ελλάδας*, (2011), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 2237/08, παρ. 94, διατίθεται στο: <http://www>.

- [unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4f33b9d12](http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4f33b9d12). Βλέπε, επίσης, Υπόθεση *S.D. κατά Ελλάδας*, (2009), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 53541/07, παρ. 62, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6bd12>. Το ΕΔΔΑ απεφάνθη ότι η κράτηση με σκοπό την απέλαση μπορεί να συμβεί μόνον μετά την οριστική ρύθμιση ενός αιτήματος ασύλου. Βλέπε, επίσης, UNHCR, *Submission by the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees in the Case of Alaa Al - Tayyar Abdelhakim v. Hungary*, 30 Μαρτίου 2012, Αριθ. Προσφυγής 13058/11, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f75d5212.html>. Ύπατη Αρμοστέα ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Submission by the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees in the Case of Said v. Hungary*, 30 Μαρτίου 2012, Αριθ. Προσφυγής 13457/11, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f75d5e72.html>.
57. *Vasileva v. Denmark*, (2003), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 52792/99, παρ. 37, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502d4ae62.html> και *Lokpo and Touré v. Hungary*, ανωτέρω υποσημείωση 29.
58. *C. v. Australia*, παραπάνω σημείωση 38, παρ. 8.2.
59. Βλέπε, για παράδειγμα, *Sahin v. Canada (Minister of Citizenship and Immigration)* [1995] 1 FC 214 διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=502e130d2>, και Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Opinion No 45/2006*, UN Doc A/HRC/7/4/Add.1, 16 Ιανουαρίου 2008, παρ. 25, διατίθεται στο: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/7session/reports.htm> και WGAD, *Legal Opinion on the Situation regarding Immigrants and Asylum-seekers*, UN Doc. E/CN.4/1999/63, παρ. 69: «Δυνατότητα του αλλοδαπού να επωφεληθεί από εναλλακτικές προς την διοικητική κράτηση λύσεις», διατίθεται στο: http://ap.ohchr.org/documents/alldocs.aspx?doc_id=1520 και WGAD, *Report to the Thirteen Session of the Human Rights Council*, A/HRC/13/30, 15 Ιανουαρίου 2010, παρ. 65, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e0fa62.html>.
60. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 2.
61. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 20.
62. Μεταξύ των άλλων αυτών δικαιωμάτων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται: το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα (Άρθρο 12 ΟΔΑΔ, Άρθρο 17(1) ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 16(1) της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΤΠ), Άρθρο 11 ΑΣΑΔ, Άρθρο 5 ΑΔΔΥΑ, Άρθρο 8 ΕΣΔΑ, Άρθρο 7 ΧΘΔΕΕ), το δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή (Άρθρα 12 και 16(3) ΟΔΑΔ, Άρθρο 23(1) ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 10(1) του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (ΔΣΟΚΜΔ), Άρθρο 12(2) της Σύμβασης του 1951 και Πρόταση Β της Διάσκεψης των Πληρεξουσίων του ΟΗΕ για το Καθεστώς των Προσφύγων και των Ανιθαγενών, *Final Act of the United Nations Conference of Plenipotentiaries on the Status of Refugees and Stateless Persons*, 25 Ιουλίου 1951, A/CONF.2/108/Rev.1, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/40a8a7394.html>. Άρθρο 18 ΑΚΧΔΑ, Άρθρο

17(1) ΑΣΑΔ, Άρθρο 6 ΑΔΔΥΑ, Άρθρα 2 και 8 της ΕΣΔΑ, Άρθρο 9 ΧΘΔΕΕ), απαγόρευση απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης (Άρθρο 7 ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 1 της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων (ΣΚΒ), Άρθρο 3 ΕΣΔΑ, Άρθρο 25 ΑΔΔΥΑ, Άρθρο 4 ΧΘΔΕΕ, Άρθρο 5 ΑΣΑΔ, Άρθρο 5 ΑΚΧΔΑΛ).

63. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 31.
64. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 19.
65. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 21.
66. A. Edwards, *Back to Basics: The Right to Liberty and Security of Person and "Alternatives to Detention"*, ανωτέρω υποσημείωση 4, σελ. 1.
67. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 21.
68. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 21.
69. A. Edwards, *Back to Basics: The Right to Liberty and Security of Person and 'Alternatives to Detention'*, ανωτέρω υποσημείωση 48. Συμμαχία κατά της Κράτησης (IDC), *There are Alternatives, A Handbook for Preventing Unnecessary Immigration Detention*, 2011, διατίθεται στο: <http://idcoalition.org/cap/handbook/>.
70. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 24.
71. Άρθρο 3 της Σύμβασης του 1951 για τους Πρόσφυγες, Άρθρο 2 ΟΑΔΔ, Άρθρο 2 ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 2(2) ΔΣΟΚΜΔ, Άρθρο 2 ΣΔΤΠ, Άρθρο 7 CMW και Άρθρο 5 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΣΔΑΑ), όπως και σε περιφερειακούς φορείς όπως, Άρθρο 2 ΑΔΔΥΑ, Άρθρο 24 ΑΣΑΔ, Άρθρο 14 ΕΣΔΑ, Άρθρο 21 ΧΘΔΕΕ και Άρθρα 2 και 3 του ΑΚΧΔΑΛ.
72. Καμία παρέκκλιση δεν δύναται να βασίζεται σε λόγους διάκρισης: Άρθρο 4, ΔΣΑΠΔ. Μία παρόμοια διάταξη βρίσκεται στο Άρθρο 15 της ΕΣΔΑ και στο Άρθρο 27 της ΑΣΑΔ. Βλέπε, επίσης, Άρθρο 8 της Σύμβασης του 1951.
73. Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων (CERD), *General Recommendation No 30: Discrimination against Non-Citizens*, UN Doc A/59/18, 10 Ιανουαρίου 2004, παρ. 19: Η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων κάλεσε τις χώρες να σεβαστούν την ασφάλεια των μη πολιτών, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της αυθαίρετης κράτησης, και να διασφαλίσουν ότι οι συνθήκες στα κέντρα προσφύγων και αιτούντων άσυλο πληρούν τα διεθνή πρότυπα, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/0/e3980a673769e229c1256f8d0057cd3d>.
74. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο των διαδικασιών απέλωσης ενδέχεται να γίνεται δικαιολογημένη διάκριση μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών, με την έννοια ότι ο ημεδαπός έχει δικαίωμα διαμονής στην χώρα του και δεν μπορεί να απελαθεί. Υπόθεση *Moustaquim κατά Βελγίου*, 1991, 13 ΕΔΔΑ 802, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ea7cce72>. Βλέπε, επίσης

Agee v. United Kingdom, 1976, 7 DR 164 (Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4721af792.html>.

75. Βλέπε, *A v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35, παρ. 9.2. *Mukong v. Cameroon*, Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC), Ανακοίνωση Αριθ. 458/1991, 21 Ιουλίου 1994, παρ. 9.8, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4ae9acc1d.html>.
76. *A v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35, παρ. 9.4, Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Thirteen Session of the Human Rights Council*, ανωτέρω υποσημείωση 59, παρ. 61, WGAD, *Report to the Fifty-sixth Session of the Commission on Human Rights*, E/CN.4/2000/4, 28 Δεκεμβρίου 1999, Παράρτημα II, Διαβούλευση Αριθ. 5, Αρχή 7, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e10612.html>. Βλέπε, επίσης, *Louled Massoud v. Malta*, ανωτέρω υποσημείωση 34.
77. Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Thirteen Session of the Human Rights Council*, ανωτέρω υποσημείωση 59, παρ. 62. Βλέπε, επίσης, UNHCR, *Guidelines on Statelessness No. 3: The Status of Stateless Persons at the National Level*, 17 Ιουλίου 2012, HCR/GS/12/03, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/5005520f2.html>.
78. Άρθρο 9 (2), ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 7 (4), ΑΣΑΔ, Άρθρο 5 (2) ΕΣΔΑ και Άρθρο 6, ΑΚΧΔΑΛ.
79. Βλέπε, περαιτέρω, Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Fifty-sixth Session of the Commission on Human Rights*, E/CN.4/2000/4, 28 Δεκεμβρίου 1999, Παράρτημα II, Διαβούλευση Αριθ. 5, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/3b00f25a6.pdf>.
80. Άρθρο 16(2), Σύμβαση του 1951.
81. *A v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 35 και *C. v. Australia*, ανωτέρω υποσημείωση 38.
82. Άρθρο 9(4) ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 7(6) ΑΣΑΔ, Άρθρο 5(4) ΕΣΔΑ, Άρθρο 25, παρ. 3, ΑΔΔΥΑ, Άρθρο 6 σε συνδυασμό με το άρθρο 7 του ΑΚΧΔΑΛ, Άρθρο 5 ΕΣΔΑ. Βλέπε, για παράδειγμα, Άρθρο 2(3) ΔΣΑΠΔ, Άρθρο 25 ΑΣΑΔ, Άρθρο 13 ΕΣΔΑ.
83. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), Έγγραφο Συνδιάσκεψης Μόνιμης Επιτροπής, *Detention of Asylum-Seekers and Refugees: The Framework, the Problem and Recommended Practice*, Ιούνιος 1999, EC/49/SC/GRP:13, Εικόνα 2, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/47fdaf33b5.pdf>.
84. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Κράτηση Προσφύγων και Απουώντων Άσυλο*, ανωτέρω υποσημείωση 23, παρ. (γ). Βλέπε, επιπλέον, UNHCR, *Global Consultations: Summary Conclusions on Article 31 of the 1951 Convention*, ανωτέρω υποσημείωση 25, και *I.M. c. France*, ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 9152/09, 2 Φεβρουαρίου 2012, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f2932442.html>.
85. Εκτελεστική Επιτροπή Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Συμπέρασμα Αριθ. 85 (XLIX), 1998, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/>

[rwmmain/opedocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4e80342b2](http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e80342b2). Βλέπε, επίσης Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Fifty-sixth Session of the Commission on Human Rights*, E/CN.4/2000/4, 28 Δεκεμβρίου 1999, Παράρτημα ΙΙ, Διαβούλευση Αριθ. 5. WGAD, *Report to the Fifty-fifth Session of the Commission on Human Rights*, E/CN.4/1999/63, 18 Δεκεμβρίου 1998, παρ. 69 και 70, που αναφέρονται στις αρχές 3, 6, 7, 8, 9 και 10.

86. Για περαιτέρω πληροφορίες, βλέπε UNHCR, *Age, Gender and Diversity Mainstreaming*, 31 Μαΐου 2010, EC/61/SC/CRP.14, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4cc96e1d2.html>.
87. *Abdolkhani and Karimnia v. Turkey* (No.2), 2010, ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 50213/08, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4c5149cf2.html>, η οποία διαπίστωσε παραβίαση του Άρθρου 3 της ΕΣΔΑ λόγω της κράτησης προσφύγων για τρεις μήνες στο υπόγειο του αρχηγείου της αστυνομίας.
88. Σειρά διατάξεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, αφορούν ειδικά τις συνθήκες κράτησης, όπως τα Άρθρα 7 (απαγόρευση των βασανιστηρίων και της σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης), 10 (δικαίωμα σε ανθρώπινες συνθήκες κράτησης) και 17 (δικαίωμα στην οικογενειακή ζωή και την ιδιωτικότητα) του ΔΣΑΠΔ. Βλέπε, επίσης *Κώδικας Αρχών για την Προστασία όλων των Ατόμων που Στερούνται την Προσωπική τους Ελευθερία με οιαδήποτε μορφή Κράτησης ή Φυλάκιση*, Απόφαση Γενικής Συνέλευσης ΟΗΕ, Αριθ. 43/173 της 9^{ης} Δεκεμβρίου 1988, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmmain/opedocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6b3c2> *Στοιχειώδεις Κανόνες δια την Μεταχείριση των Κρατούμενων*, 1955, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmmain/opedocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c469d2a2>. *Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία των Ανηλίκων που Στερούνται της Προσωπικής τους Ελευθερίας*, 1990, A/RES/45/113, 14 Δεκεμβρίου 1990, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmmain/opedocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bda6bfc2>.
89. Διαμερικανική Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, *Human Rights of Migrants, International Standards and the Return Directive of the EU*, ψήφισμα 03/08, 25 July 2008, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/488ed6522.html>. *Abdolkhani and Karimnia v. Turkey*, ανωτέρω υποσημείωση 87.
90. Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Seventh Session of the Human Rights Council*, ανωτέρω υποσημείωση 54.
91. *Muskhadzhiyeva et autres c. Belgique*, (2010), ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 41442/07, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4bd55f202.html>, όπου κρίθηκε μεταξύ άλλων ότι η κράτηση παιδιών σε υποδομές διέλευσης προορισμένες για ενήλικες, δεν αποτελεί μόνο απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση κατά παράβαση του Άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, αλλά καθιστά και την κράτησή τους παράνομη.
92. *United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures*

- for Women Offenders (the Bangkok Rules), A/C.3/65/L.5, 6 Οκτωβρίου 2010, Κανόνας 42, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4dcbb0ae2.html>.
93. Κανόνας 48, *Bangkok Rules*, *ibid*.
94. Άρθρο 22, Σύμβαση του 1951, Άρθρο 26 της ΟΔΑΔ, Άρθρα 13 και 14 του ΔΣΟΚΜΔ, Άρθρο 28 της ΣΔΤΠ, Άρθρο 10 της Σύμβασης για την Εξάλειψη κάθε μορφής Διακρίσεων κατά των Γυναϊκών.
95. Βλέπε, Γενική Συνέλευση Ηνωμένων Εθνών, *Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crimes and Abuse of Power*, 29 Νοεμβρίου 1985, A/RES/40/43 διατίθεται στο: <http://www.un.org/documents/ga/res/40/a40r034.htm>.
96. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), *Conclusion on Refugee Women and International Protection*, Αριθ. 39 (XXXVI) - 1985, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/3ae68c43a8.html> και ExCom, *Conclusion on Women and Girls at Risk*, Αριθ. 105 (LVII) - 2006, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45339d922.html>.
97. Συμβούλιο της Ευρώπης, *Committee on Prevention of Torture Standards*, Δεκέμβριος 2010, διατίθεται στο: <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.
98. Ηνωμένα Έθνη, *Guiding Principles on Business and Human Rights*, A/HRC/17/31, 21 Μαρτίου 2011, παρ. 5. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 14.
99. Άρθρο 7(1) της ΣΔΤΠ και Άρθρο 24(2) του ΔΣΑΠΔ. Βλέπε, επίσης, Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή, *Παιδιά Πρόσφυγες*, Νο. 47 (XXXVIII) - 1987, παρ. (στ) και (ζ), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/openssl.pdf?reldoc=y&docid=4d59325b2>. Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *Resolution on Rights of the Child*, 20 Μαρτίου 2012, A/HRC/19/L.31, παρ. 16(c) και 29-31, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/502e10f42.html>. Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *Resolution on Action on Birth Registration and the Right of Everyone to Recognition Everywhere as a Person Before the Law*, 15 Μαρτίου 2012, A/HRC/19/L.24, διατίθεται στο: http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/19/L.24.
100. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 10.
101. Βλέπε, Υψηλεσία των Ισοουίων για τους Πρόσφυγες στην Ευρώπη (JRS-E), *Becoming Vulnerable in Detention*, Ιούνιος 2010, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4ec269f62.html>.
102. Για τους σκοπούς αυτών των Κατευθυντήριων Οδηγιών ως παιδί ορίζεται “κάθε ανθρωπίνον ον κάτω των 18 ετών”, Άρθρο 1 της ΣΔΤΠ, 1990. Βλέπε, επίσης, *Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την Προστασία των Ανηλίκων που Στερούνται της Προσωπικής τους Ελευθερίας*, ανωτέρω υποσημείωση 88.

103. UNHCR, *Best Interests Determination Children - Protection and Care Information Sheet*, Ιούνιος 2008, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49103ece2.html>. *UNHCR Guidelines on Determining the Best Interests of the Child*, Μάιος 2008, παρ. 20, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48480c342.html>. UNHCR, *Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines*, Νοέμβριος 2011, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e4a57d02.html>. Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Παιδιών στο πλαίσιο των άρθρων 1 (Α) 2 και 1 (ΣΤ) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 22 Δεκεμβρίου 2009, HCR/GIP/09/08, παρ. 5, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c2af5fc2> Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ (CRC), *General Comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin*, 1 Σεπτεμβρίου 2005, CRC/GC/2005/6 διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/42dd174b4.html>.
104. *Muskhadzhiyeva et autres c. Belgique*, ανωτέρω υποσημείωση 91.
105. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), Συμπέρασμα Αριθ. 107 (LVIII) - 2007, *on Children at Risk*, παρ. G (i), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/471897232.html>. Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Παιδιών*, ανωτέρω υποσημείωση 103. Βλέπε, επίσης, Συμμαχία Κατά της Κράτησης (IDC), *Captured Childhood: Introducing a New Model to Ensure the Rights and Liberty of Refugee, Asylum-Seeking and Irregular Migrant Children Affected by Immigration Detention*, 2012, <http://idcoalition.org/wp-content/uploads/2012/03/Captured-Childhood-FINAL-June-2012.pdf>. IDC, *Child Sensitive Community Assessment and Placement Model*, διατίθεται στο: <http://idcoalition.org/ccap-5step-model/>.
106. *Rorou c. France*, 2012, ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 39472/07 και 39474/07, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4f1990b22.html>.
107. *Ibid.*
108. Σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής για τα παιδιά βλέπε Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Παιδιά Πρόσφυγες: Κατευθυντήριες Αρχές για την Παιδική Προστασία και Πρόνοια*, 1994, παρ. 92, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4d3d808d2>. Ομάδα Εργασίας για την Αυθαίρετη Κράτηση (WGAD), *Report to the Thirteen Session of the Human Rights Council*, ανωτέρω υποσημείωση 59, παρ. 60 «Λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα εναλλακτικών μέτρων της κράτησης, είναι δύσκολο να διανοηθούμε μια κατάσταση στην οποία η κράτηση των ασυνόδευτων ανηλίκων θα συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις του άρθρου 37 (β), σημείο 2, της ΣΔ17, σύμφωνα με την οποία η κράτηση μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατη λύση». Υπόθεση *Mubilanzila Mayeka και Kaniki Mitunga κατά Βελγίου*, 2006, ΕΔΔΑ, Αριθ. Προσφυγής 13178/03, παρ. 103,

διατίθεται στο <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c2affba2>.

109. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ.7. Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Αρχές για την Πολιτική και την Διαδικασία στα πλαίσια εξέτασης αιτημάτων ασύλου Ασυνοδευτων Παιδιών*, Φεβρουάριος 1997, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87eeb2> Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Εξέταση των Αιτημάτων Ασύλου των Παιδιών*, ανωτέρω υποσημείωση 103.
110. Ύπατη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Αρχές για την Πολιτική και την Διαδικασία στα πλαίσια εξέτασης αιτημάτων ασύλου Ασυνοδευτων Παιδιών*, *ibid*.
111. Ένας ενήλικας που γνωρίζει την γλώσσα και την κουλτούρα του παιδιού, μπορεί επίσης να το ανακουφίσει από το άγχος και τα ψυχολογικά τραύματα που οφείλονται στο ότι βρίσκεται μόνο σε ένα άγνωστο περιβάλλον.
112. Βλέπε, Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ (CRC), *General Comment No. 6: Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin*, ανωτέρω υποσημείωση 103, παρ. 61.
113. Βλέπε, επίσης, *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
114. Θα πρέπει, για παράδειγμα, να ληφθούν ειδικά μέτρα για να προστατευθεί το δικαίωμα στην αξιοπρεπή ζωή για τις γυναίκες που υπήρξαν θύματα παράνομης διακίνησης στη χώρα.
115. Κανόνας 5, *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
116. Κανόνας 19, *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
117. Κανόνας 33(1), *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
118. Κανόνας 25(1), *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
119. Κανόνας 25(2), *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
120. Βλέπε, Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (OHCHR), *Recommended Principles and Guidelines on Human Rights and Human Trafficking*, E/2002/68/Add. 1, διατίθεται στο: <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>.
121. Άρθρο14, *Διεθνής Σύμβαση Δικαιωμάτων Ατόμων με Αναπηρίες (ΣΔΑΑ)*, 2008.
122. Εκτελεστική Επιτροπή του Προγράμματος του Ύπατου Αρμοστή (ExCom), *Conclusion on Refugees with Disabilities and Other Persons with Disabilities Protected and Assisted by UNHCR*, No. 110 (LXI) -2010, παρ. (c), (f), (h), (j), διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4cbeaf8c2.html>.

123. Φράση από Συμπέρασμα της Εκτελεστικής Επιτροπής, *ibid.*, παρ. προοιμίου 3.
124. Άρθρο 18(1) (β), ΣΔΑΑ.
125. Βλέπε, για παράδειγμα, Άρθρο 17(1), Ευρωπαϊκή Ένωση: Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *Οδηγία 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003, Σχετικά με τις Ελάχιστες Απαιτήσεις για την Υποδοχή των Αιτούντων Άσυλο στα Κράτη Μέλη*, διατίθεται σε: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:031:0018:0025:EL:PDF>
126. *Yogyakarta Principles on the Application of International Human Rights Law in relation to Sexual Orientation and Gender Identity*, 2006, Αρχή 9: Το δικαίωμα στην αξιοπρεπή μεταχείριση κατά την κράτηση, διατίθεται στο: <http://www.yogyakartaprinciples.org/index.html>.
127. Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΟΗCHR), *Training Manual on Human Rights Monitoring, Professional Training Series n°7*, 2001, Κεφάλαιο V, (σελ.87-93), διατίθεται στο: <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/training7Introen.pdf>; ΟΗCHR, *Istanbul Protocol, Manual on the Effective Investigation and Documentation of Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, Professional Training Series no. 8, 2001, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4638aca62.html>. Ένωση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (ΑΠΤ), *Monitoring Places of Detention: A Practical Guide*, 2004, διατίθεται στο: <http://www.apt.ch>.
128. Σχετικές διατάξεις Συνθηκών περιλαμβάνουν την παράγραφο 8 του Καταστατικού της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες σε συνδυασμό με την υποχρέωση των κρατών να συνεργάζονται με την Ύπατη Αρμοστεία κατά την εφαρμογή της εντολής της περί διεθνούς προστασίας, όπως αναφέρεται στα άρθρα 35 και 36 της Σύμβασης του 1951 και στο άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου του 1967. Άρθρο 45, ΑΚΧΔΑΛ. Ευρωπαϊκή Ένωση, *Οδηγία του Συμβουλίου αριθ. 2004/83/ΕΚ της 29^{ης} Απριλίου 2004 για θέσπιση Ελάχιστων Απαιτήσεων για την Αναγνώριση και το Καθεστώς των Υπηκόων Τρίτων Χωρών ή των Απάτριδων ως Προσφύγων ή ως Προσώπων που Χρρίζουν Διεθνούς Προστασίας για άλλους λόγους*, Άρθρο 35, διατίθεται στο: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4c493c0c2>.
129. Υπάρχει μία σειρά από διεθνείς, περιφερειακούς και Εθνικούς φορείς που διαθέτουν λειτουργίες παρακολούθησης και επιθεώρησης, όπως η Υπο-Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων καθώς και εθνικοί μηχανισμοί πρόληψης που δημιουργήθηκαν σε συνέχεια του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων, 2002. Μεταξύ των εθνικών μηχανισμών συμπεριλαμβάνονται οι Εθνικοί Μηχανισμοί Πρόληψης, οι Εθνικοί Οργανισμοί Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο Συνήγορος του Πολίτη και/ή ΜΚΟ.

130. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48 παρ. 25.
131. Κανόνας 25(3), *Bangkok Rules*, ανωτέρω υποσημείωση 92.
132. Άρθρο 27, Σύμβαση του 1951. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 24.
133. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 22.
134. Σχετικά με το δικαίωμα στην οικογενειακή και την ιδιωτικότητα, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 62.
135. A. Edwards, *Back to Basics: The Right to Liberty and Security of Person and “Alternatives to Detention”* ανωτέρω υποσημείωση 4, παρ. 1.
136. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 29.
137. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 30.
138. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 31.
139. *Global Roundtable Summary Conclusions*, ανωτέρω υποσημείωση 48, παρ. 14.

Χρήσιμοι Σύνδεσμοι

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες διατίθενται στο διαδίκτυο στα αγγλικά στην παρακάτω διεύθυνση:

<http://www.unhcr.org/refworld/docid/503489533b8.html>

Στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας σχετικά με την Κράτηση:

<http://www.unhcr.org/refworld/detention.html>

Συλλογή Συνοπτικών Συμπερασμάτων από τις Συνεδριάσεις των Εμπειρογνομώνων της Ύπατης Αρμοστείας: Τιμώντας τις Συμβάσεις για τους Πρόσφυγες και την Ανιθαγένεια, 2010 – 2011, στα αγγλικά:

<http://www.unhcr.org/4fe31cff9.html>

Και στα ελληνικά στην ιστοσελίδα του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες:

www.unhcr.gr

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (75%), Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, και του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας (25%) στο πλαίσιο προγράμματος που υλοποιείται από την Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Γραφείο Ελλάδας